

— R ý m a ř o v s k ý —

horizont

Měsíčník regionu Rýmařovska

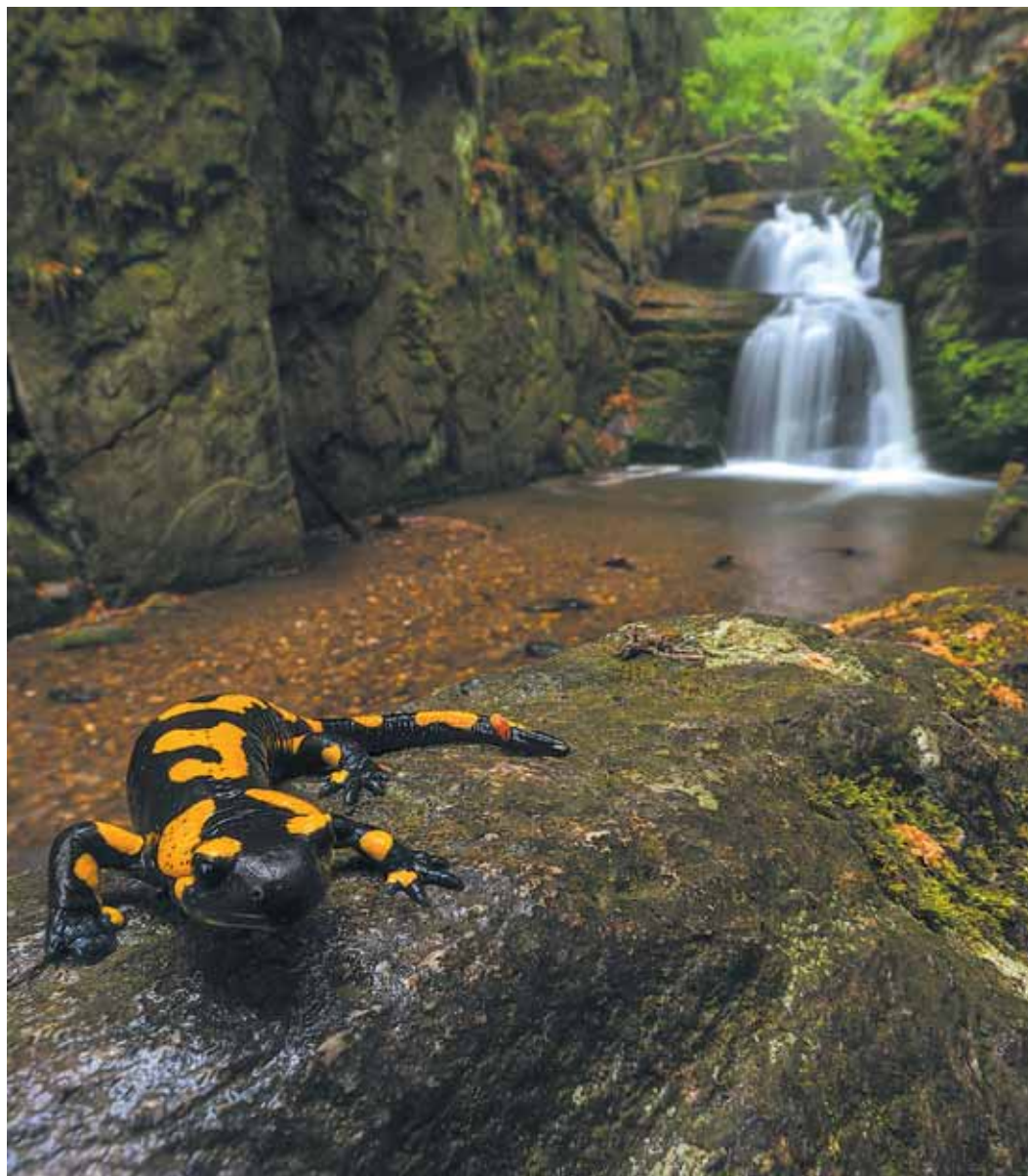
číslo 10/2020

vyšlo 30. 10. 2020

cena 15 Kč

Výsledky voleb do krajských zastupitelstev

ročník XXII.

Cesty do minulosti Hedvy se těšily velkému zájmu

Kastelánka popsala postup obnovy janovického zámku

Sídlo turistických známek hostilo Noc literatury

Rýmařovská atletika bodovala na mistrovství Moravy a Slezska

„Dosáhnout a být na dosah“

Pomoc seniorům v izolaci

Registrovaná tísňové péče **Anděl na drátě** je sociální služba s pověřením státu (MPSV), která nyní poskytuje pomoc seniorům zcela **ZDARMA**.

Ve stávající situaci nouzového stavu a omezujících opatření v důsledku koronaviru se ocitají mnozí senioři v izolaci. V objemu informací, nařízení a omezení, se ne vždy orientují a rozumí jim. U osaměle žijících seniorů tak mohou, v důsledku izolace a dezorientace, vznikat tísnivé pocity úzkosti a strachu, které mohou vést i ke zhoršení zdravotního stavu.

Pomoc a podpora stále nablízku

Anděl na drátě pro klienty sociálních služeb měst a obcí poskytuje **služby tísňové péče včetně komunikačního zařízení** zcela **ZDARMA** a to až **do 30. června 2021**. Po uplynutí této doby a zájmu uživatele v pokračování služby, platí nadále měsíční poplatek 380 Kč a SOS zařízení zůstává v jeho majetku. V opačném případě se služba ukončí a uživatel vrátí SOS zařízení zpět poskytovateli.

Součástí služby je rovněž **Linka pomoci** a **poradna pro seniory**

Čtení z knihovny Anděla na drátě

S laskavou pomocí předních českých herců se podařilo vytvořit rozmanitý obsah knihovny audiozáznamů. Při pravidelných voláních a aktivizačních hovorech tak můžeme seniorům nabídnout výběr z obsáhlé **knihovny audiozáznamů** různých žánrů. Rozšířili jsme tím možnosti naší komunikace o čtení a příspěvky od známých herců. Ty jsou zajímavým rozptýlením, seniory potěší a pomáhají tak lépe překonat důsledky společenské deprivace plynoucí z nucené izolace a samoty. Obsahem audiozáznamu je interpretace části literárního díla (próza, poezie), vyprávění vhodného příběhu, pozitivního zážitku atp. Čtení z knihovny se setkalo s velmi příznivým ohlasem a každý den tak rozptýlíme a potěšíme několik stovek osaměle žijících seniorů.

Herci pomáhají
S ANĎELEM NA DRÁTĚ

www.anelnadrate.cz

 800 555 655

 info@anelnadrate.cz

Aktuálně z města

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

prožíváme momentálně dobu, jakou jsme dosud nezažili a nebyli jsme na ni připraveni. A nejen my, nýbrž celý svět. Myslím si, že se na ni ani připravit nedalo. Pandemie se vrací ve vlnách a vlády všech zemí se snaží dělat vše možné, aby její následky co nejvíce zmírnily. Ne všude se to daří. Nezbytnou podmínkou zlepšení je i naše tolerantnost, obětavost a spolupráce.

Nebudu psát, že všechna opatření jsou pro mě příjemná, nejsou, stejně jako pro Vás. Máme rádi jistotu, máme rádi, když věci šlapou tak, jak jsme zvyklí. Pro vlastní klid je potřeba si uvědomit, že podstatou života je změna, bohužel i ta, kterou si nepřejeme. Bez Covid-19 bychom se určitě velice rádi obešli, ale copak to můžeme ovlivnit? Co naopak ovlivnit dokážeme, je, jak se k tomu každý z nás postaví. Všichni ze sdělovacích prostředků víme, v jakém stavu se naše vlast nachází. Mějte na mysli, že Covid-19 není daleko. Je i v našem městě a může se týkat každého z nás. Nemůžeme vědět ani tušit, kdy se s touto nemocí potkáme. Prosim Vás, respektujte vládní nařízení a buďte zodpovědní k vlastnímu zdraví a zdraví svého okolí.

S probíhajícím podzimem se na obloze objevilo i sluníčko, které je nevyčerpatelným zdrojem energie, a tak vyrazte sami nebo s rodinou do přírody a načerpejte jeho sílu. Toto roční období je v Rýmařově rozmanitě krásné, stačí vyjít kousek za město a uvidíme okolí v barvách a světle, které jsme možná ani v minulosti neměli čas vnímat. Zkuste se nad tuto dobu trochu povznést a věřit v lepší zítřky. Přejí Vám pevné zdraví a velkou míru trpělivosti.

Luděk Šimko

POZVÁNKA

na zasedání zastupitelstva města,

které se bude konat

ve čtvrtek 5. listopadu od 17:00

ve velkém sále Střediska volného času Rýmařov
na Okružní ulici 10.

Organizace a průběh zasedání budou přizpůsobeny
aktuálně nařízeným bezpečnostním opatřením.

Pro případné změny v termínu sledujte informace
na www.rymarov.cz.

Výsledky voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje

Ve dnech 2.–3. října se konaly volby do krajských zastupitelstev. I v současné tíživé situaci se voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje zúčastnilo 320 099 z celkového počtu 978 497 voličů, což představuje volební účast 32,71 %.

V tomto čísle najdete

Aktuálně z města

Výsledky voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje	str. 3
Město vložilo nově vybudovaný vodovod do společnosti VaK Bruntál, a. s.	str. 5
Programy podpory tělovýchovy a sportu na rok 2021 ...	str. 5
Programy podpory zájmových aktivit na rok 2021	str. 6
Bytový dům na Opavské ulici se dočkal regenerace	str. 7

Užitečná informace

Od soboty 24. října nejezdí autobusy na Ovčárnu	str. 7
Dojde k uzavření železničního přejezdu ve Valšově	str. 8
Podnikatelé se stále mohou obracet na poradnu Rychlá rada	str. 8

Zdravotnictví

Několik zubních ordinací v okolí zahájí provoz	str. 9
--	--------

Školství

Gymnazisté uklíželi Česko	str. 10
Nepoznaná doba vyžaduje nepoznané věci	str. 10

Městské muzeum a Galerie Octopus

Dvojčediné sestry Válovy v Galerii Octopus	str. 13
Přírůstek do muzejních sbírek Říjen: Kříž z Hutova (19. století)	str. 14
Hedva v rytmu Technotrasy vracela návštěvníky do minulosti	str. 14
Turistická sezóna skončila také v kapli V Lipkách	str. 16

Městská knihovna

Čtenářská výzva Kristina Májová: O ostatních nevím nic	str. 18
VU3V s přednáškou o kritickém myšlení pro seniory ...	str. 19
Druhá noc literatury v Rýmařově	str. 19
Týden knihoven v rouškách	str. 20

Organizace a spolky

Vůdce střediska odešel... Skaut v Rýmařově pokračuje	str. 21
Renata Karlová oceněna za práci v Azylovém domě Bethel Rýmařov	str. 21
Do Krajské potravinové sbírky se zapojili i občané Rýmařovska	str. 23
Šartlatán jde do boje o Oscara	str. 24
Buřinka uspořádala tradiční turnaj v pétanque	str. 24

Zámek Janovice

Kastelánka zavedla návštěvníky na nepřístupná místa ...	str. 25
Obnova janovického zámku	str. 26

Z historie

Život v lomnickém táboře – závěrečná část	str. 28
Kurent, nebo švabach?	str. 29

Zajímavosti z přírody

Vyprávění o stromech 11. Olše – Alnus	str. 29
---	---------

Sport

Starší přípravka uspěla na turnaji Ondrášovka Cup	str. 31
Rýmařovská atletika slavila úspěch na mistrovství Moravy a Slezska	str. 31
Běh na Čerták	str. 32

Autor fotografie na titulní straně:

Václav Paveza: Rešovské vodopády

Vítězné hnutí ANO 2011 získalo v Moravskoslezském kraji 24 mandátů, což je více než ve volbách v roce 2016. Deset zastupitelů bude mít koalice ODS a TOP 09, sedm křesel získala KDU-ČSL, pět členů Zastupitelstva Moravskoslezského kraje bude mít ČSSD. Těchto pět stran a hnutí 6. října 2020 podepsalo na Krajském úřadu MSK koaliční smlouvu, oproti minulému volebnímu období tak přibylo ČSSD. Hejtman Ivo Vondrák se vyjádřil, že si od rozšíření původní koalice slibuje pevnější pozici v zastupitelstvu, nejen pro přípravu velkých projektů s podporou Evropské unie v našem

kraji. V opozici bude Česká pirátská strana s devíti zastupiteli, dále Svoboda a přímá demokracie s šesti a KSČM se čtyřmi členy zastupitelstva.

Za speciálních opatření mohli volit i lidé toho času v karanténě na tzv. drive-in volebním stanovišti. Těto možnosti využilo v našem kraji celkem 234 voličů, v okrese Bruntál to bylo 14 voličů. Hlasování na drive-in volebních stanovištích zajistily komise složené z krajských úředníků a příslušníků armády.

JS

Foto: redakce

Výsledky hlasování v Moravskoslezském kraji

Název	Počet platných hlasů	Platné hlasy v %
ANO 2011	95 339	30,24
Koalice ODS a TOP 09	43 637	13,84
Česká pirátská strana	37 413	11,86
KDU-ČSL	30 190	9,57
Svoboda a př. demokracie (SPD)	24 235	7,68
Česká str. sociálně demokratická	21 927	6,95
Komunistická str. Čech a Moravy	18 577	5,89
Koalice STAN, Zelení, NEZ	13 575	4,30
Trikolóra hnutí občanů	8 751	2,77
Starostové pro kraj	7 966	2,52
Alternativa pro nez. kand. 2020	2 656	0,84
Demokratická strana zelených	2 136	0,67
VOK – Volba pro kraj	2 098	0,66
Koalice ODA, Hlas, SNK ED	1 778	0,56
Morav. a Slez. pirátská strana	1 773	0,56
Jednotní	764	0,24
ROZUMNÍ – Petr Hannig	732	0,23
Moravané	663	0,21
Dělnic. str. sociální spravedlnosti	640	0,201
Volte Pr. Blok www.cibulka.net	392	0,12

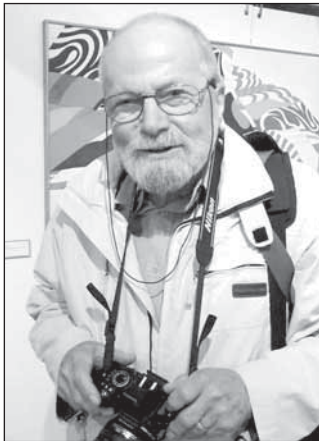
Výsledky hlasování v Rýmařově

Ve volebním obvodu Rýmařov bylo zapsáno celkem 6 844 oprávněných voličů, z nichž svého práva využilo 1 894 voličů, což představuje volební účast 27,67 %. Nikdo z rýmařovských kandidátů neuspěl.

Zdroj: MěÚ Rýmařov

ANO 2011	571
Česká pirátská strana	269
Koalice ODS a TOP 09	222
Česká str. sociálně demokratická	202
KDU-ČSL	113
Svoboda a př. demokracie (SPD)	111
Koalice STAN, Zelení, NEZ	109
Komunistická str. Čech a Moravy	106
Trikolóra hnutí občanů	60
Starostové pro kraj	32
Jednotní	23
Morav. a Slez. pirátská strana	21
Demokratická strana zelených	14
Moravané	5
Koalice ODA, Hlas, SNK ED	5
Alternativa pro nez. kand. 2020	5
VOK – Volba pro kraj	3
ROZUMNÍ – Petr Hannig	2
Dělnic. str. sociální spravedlnosti	1
Volte Pr. Blok www.cibulka.net	0

Zemřel Ing. Miloslav Marek

V sobotu 24. října 2020 zemřel po krátké těžké nemoci Ing. Miloslav Marek.

Dlouhé roky pracoval jako geolog v Geologickém průzkumu, poté vedl Městský úřad Rýmařov jako tajemník. Jeho největším koníčkem bylo fotografování, významnou měrou se zasloužil o publicitu a rozvoj našeho regionu.

Pro rýmařovskou nemocnici zpracoval publikaci k jejímu výročí, pro MAS Rýmařovsko brožuru o geologii regionu, pro město Rýmařov pak reprezentativní fotografické knihy *Kaple v Lipkách* a *Stopy výry v krajině Rýmařovska*, podílel se na vydání mnoha drobnějších propagačních publikací města a regionu. Dlouhá léta přispíval do regionálního periodika Rýmařovský horizont a pracoval v jeho redakční radě.

V roce 2018 město Rýmařov ocenilo obětavou práci Ing. Miloslava Marka ve prospěch města a celého regionu udělením vyznamenání *Zasloužilý občan*.

Odešel vzácný člověk – laskavý, tolerantní, poctivý a skromný. Děkujeme za vše, co pro naše město vykonal. Čest jeho památce.

Ing. Luděk Šimko, starosta

Ing. Lenka Vavříčková, místostarostka

Foto: archiv Městského muzea Rýmařov

Z jednání zastupitelstva

V řádném termínu 23. září proběhlo ve velkém sále Střediska volného času zasedání zastupitelstva města. Zahájil je starosta Luděk Šimko a v úvodu blahopřál k narozeninám zastupitelům Marcelu Staňkové, Aleně Tomeškové a Petru Zieglerovi.

Na programu byla mimo jiné zpráva o hospodaření města ke dni 31. 8. 2020 a návrh rozpočtu na rok 2021, dále aktualizace pravidel pro prodej nemovitostí, výše nájemného z pozemků a nebytových prostor města, pravidel pro zřizování věcných břemen, směna vodovodu „Technická infrastruktura Edrovice II. A“ za akcie VaK Bruntál, a. s., nebo vyhlášení Programů podpory zájmových aktivit v Rýmařově a Programů podpory tělovýchovy a sportu v Rýmařově na rok 2021.

Foto a text: JS

Město vložilo nově vybudovaný vodovod do společnosti VaK Bruntál, a. s.

Zastupitelé na svém posledním zasedání 23. září jednali o směně vodovodu vybudovaného pro výstavbu nových rodinných domků v Edrovicích (budoucí ulice Kruhová) za akcie společnosti VaK Bruntál, a. s. Někteří zastupitelé v rámci diskuse zpochybňovali smysluplnost tohoto kroku a prosazovali jiné možnosti jeho správy. Proto považují za potřebné popsat pro čtenáře Horizontu historii vlastnictví a správy vodovodní infrastruktury ve městě a důvody jejího vložení do společnosti VaK Bruntál, a. s.

Infrastrukturní majetek vodovodů a kanalizace Rýmařova byl do roku 1993 provozován státním podnikem Vodovody a kanalizace Bruntál. Dne 1. 1. 1994 došlo k privatizaci infrastrukturálního majetku veřejných vodovodů a kanalizací na území Rýmařova, které se staly vlastnictvím města. Zároveň se privatizoval také státní podnik, který se transformoval do společnosti Vodovody a kanalizace Bruntál, a. s. Jeho akcionářem se stalo od počátku i město Rýmařov, které tehdy dostalo od Fondu národního majetku 50 306 akcií. Zpočátku město provozovalo vodovodní i kanalizační infrastrukturu prostřednictvím společnosti Klimat, s. p., později došlo k rozdělení správy vodovodní a kanalizační infrastruktury – výroba a dodávka pitné vody přešla pod společnost Vodovody a kanalizace Bruntál, a. s., kanalizace byla předána do správy nově vzniklé společnosti Městské služby Rýmařov, s. r. o. Správa obou částí infrastruktury byla s oběma společnostmi řešena formou pronájmu – město inkasovalo nájem a opravy financovalo z vlastního rozpočtu. Společnost Vodovody a kanalizace Bruntál, a. s., byla dne 19. září 1997 transformována do společnosti VaK Bruntál, a. s. V té době spravovala společnost vodovodní infrastrukturu 26 obcí v okrese Bruntál.

Počátky společného spravování vodárenské akciové společnosti nebyly jednoduché. Část obcí (zejména těch malých) chtěla svoje akcie, respektive hlasovací práva k nim prodat zahraničním investorům. Prvořadým cílem zahraničních společností je ale odvod zisku v podobě dividend svým majitelům a mateřským společnostem do zahraničí, což vede k navýšení ceny vodného a stočného obyvatelstvu a zanedbávání obnovy vodárenského majetku. Na obranu proti tomuto kroku byla založena společnost Brvos, s. r. o., které byla vodovodní infrastruktura dočasně pronajata ke správě. Když hrozba ztráty kontroly nad majetkem obcí definitivně pominula, byl pronájem ukončen. Dnes víme, že všechny obce a města v ČR, které se k prodeji majetku, akcií nebo k dlouhodobé správě zahraničními společnostmi rozhodly, se dnes složitě vymaňují z jejich područí.

V průběhu let společné správy vložila svůj majetek do společnosti VaK většina obcí, město Rýmařov tento krok schválilo v roce 2014. Město mělo několik zásadních důvodů pro vložení vodovodní infrastruktury do společnosti VaK Bruntál, a. s. Tím nejdůležitějším byl neudržitelný stav financování a realizace oprav a údržby tohoto majetku. VaK prováděl opravy jako zápočet s nájemným do jeho výše, což bylo naprosto nedostatečné. Všechny rozsáhlé a finančně nákladné opravy muselo město provádět z vlastních prostředků, kterých se ale nedostávalo. Obnova majetku se tak v praxi omezila jen na výměny ventilů u přípojek. Vlastní vynaložené prostředky město nemohlo zakalkulovat do ceny vodného. Po vložení majetku jsou veškeré opravy, investice a rekonstrukce majetku prováděny společností VaK na vlastní náklady z ceny vodného. Vložení majetku bylo vždy provedeno tak, že vkládaný majetek byl znalecky oceněn a do společnosti vložen výměnou za akcie upsané formou navýšení kapitálu

společnosti. Město tak po vložení majetku vlastnilo více akcií, tedy větší majetkový podíl s odpovídajícími právy.

V té době se vyhodnocovala i možnost ukončení pronájmu majetku města společností VaK a zavedení správy vodovodní infrastruktury vlastní městskou společností. Ta by musela od společnosti VaK vodu v místě předání kupovat, protože město mělo svůj vlastní zdroj vody pouze ve Stříbrných Horách o kapacitě asi 1/10 roční spotřeby. Vybudování dalšího vlastního zdroje o potřebné kapacitě by bylo ne-reálné a nehospodárné. VaK by vodu naší společnosti fakturoval jako „vodu předanou“ se svou vlastní cenou v místě předání na přivaděči do města (kalkulace této ceny by musela zohledňovat stáří naší vodovodní sítě a ztráty vody v síti) a k této ceně by pak „naše“ společnost musela připočítat cenu oprav, nájmu a zisku. Logicky by pak tato cena nemohla být nižší než ta, za kterou by VaK vodu dodával napřímo jako vlastník vodovodní infrastruktury.

V případě společného provozovatele vodovodní infrastruktury pro více měst a obcí platí obecná zákonitost, že vyšší množstevní koncentrace výroby má příznivé ekonomické efekty, které se promítají do ceny vodného. Tříštění zdrojů a sítí vede ke zvýšení nákladů tím spíše, že jednotlivé vodní zdroje jsou v závislosti na ročních klimatických podmínkách využívány proměnlivě.

Společnost VaK Bruntál, a. s., vydala celkem 673 598 akcií, ze kterých obce vlastní 651 321 (96,69 %). 15 956 akcií (2,37 %) vlastní samotná společnost po jejich výkupu od drobných akcionářů a 6 321 akcií (0,94 %) vlastní drobní akcionáři (privátní osoby). Největším akcionářem je město Bruntál – vlastní 408 012 akcií (60,57 %), protože do společnosti před rokem vložilo i kanalizační infrastrukturu a čističku odpadních vod. Město Rýmařov vlastní ve společnosti 101 089 akcií (15,01 %) a je druhým největším akcionářem. Dle platných stanov je pro rozhodnutí o podstatných záležitostech chodu společnosti (změně stanov, volbě orgánů společnosti, převodu, zastavení nebo pronájmu části infrastruktury atd.) nutný souhlas 90 % akcionářů, takže město Rýmařov se svým podílem může zablokovat jakékoliv rozhodnutí valné hromady, se kterým nebude souhlasit.

Z výše uvedených důvodů považuje vedení města vklad nově vybudovaného vodovodu v Edrovicích do společnosti VaK Bruntál, a. s., za nejvhodnější řešení. Bylo by nesmyslné, aby desítky kilometrů vodovodní infrastruktury na území města vlastnila a spravovala společnost vlastněná obcemi, a nově vybudovaných a zanedbatelných 0,5 km vodovodního řadu by zůstalo ve vlastnictví města. Šlo by o nesystémový krok, který by bez odpovídajícího přínosu zavedl dva režimy a celý systém správy a dodávky pitné vody na území města jen zkomplikoval. Opět bychom také po letech řešili, z čeho hradit opravy a obnovu vlastněného vodovodu. Navíc, pokud by nový vodovod mělo provozovat samo město nebo Městské služby Rýmařov, neexistují na jeho správu potřebná povolení a technické zázemí. Město by muselo na vodovodním řadu vybudovat místo pro předání a měření – nákup pitné vody a stanovit odlišnou – vyšší cenovou kalkulaci pro několik rodinných domků (tj. vědomě by došlo k zavedení nerovného přístupu k občanům).

Při znalosti těchto důvodů bylo schválení vložení nového vodovodu do společnosti výměnou za její akcie jediným reálným, logickým a správným postupem zastupitelů.

*Ing. Lenka Vavříčková
místostarostka*

Programy podpory tělovýchovy a sportu na rok 2021

Zastupitelstvo města schválilo Programy podpory tělovýchovy a sportu na rok 2021. Hlavním cílem města při vyhlášení programů je podpořit pravidelnou sportovní a tělovýchovnou organizovanou činnost dětí a mládeže, umožnit rozšíření mládežnické členské základny a umožnit účast dětí a mládeže na sportovních soutěžích a dále podporovat a zkvalitnit nabídku sportovních a tělovýchovných akcí a soutěží na území města. Jedná se to tyto programy:

I. Podpora soustavné a pravidelné sportovní činnosti dětí a mládeže

Smyslem příspěvku je motivovat sportovní organizace se sídlem v Rýmařově k vytváření podmínek pro pravidelnou sportovní činnost nezaopatřených dětí a mládeže do 18 let včetně a nezaopatřených dětí nad 18 let. Příspěvek může být poskytnut až do výše 90 % nákladů projektu.

II. Podpora činnosti sportovních oddílů

Příspěvek je určen na pravidelnou celoroční činnost sportovních oddílů se sídlem v Rýmařově a může být použit na úhradu nájemného prostor, energie, vodného, stočného, nákup materiálního vybavení organizace,

zajištění provozu a údržby nemovitostí nebo jiného majetku, který žadatel vlastní, má v pronájmu nebo ve výpůjčce včetně mzdových nákladů, odměny rozhodčím a trenérům, dopravné na soutěže, startovné a podobně. Maximální výše příspěvku je 80 % nákladů projektu.

III. Pořádání významných sportovních akcí

Příspěvek je určen na podporu významných jednorázových či opakovaných sportovních akcí konaných na území města Rýmařova. Příspěvek může být použit na úhradu nájemného prostor, energie, vodného, stočného, nákup nebo nájem vybavení (pokud toto vybavení je pro pořádání akce nezbytné nebo s ní přímo souvisí), odměny rozhodčím, ceny a podobně. Žadatel musí prokázat financování své činnosti i z jiných zdrojů, příspěvek může být poskytnut do výše 80 % celkových nákladů.

IV. Ocenění úspěchu na sportovní akci

Příspěvek získá jednotlivec nebo družstvo na základě výsledků minulého kalendářního roku a plánu roku následujícího – jde o umístění na mistrovství České republiky, mistrovství Evropy a mistrovství světa (maximálně za 2 umístění jednoho závodníka/družstva v předchozí sezóně). Příspěvek může činit pro jednotlivce až 10 tis. korun, pro družstvo až 20 tis. korun. Příspěvek má charakter daru a jeho použití se nevykazuje.

Žádost o poskytnutí příspěvku se podává ve lhůtě od 1. listopadu 2020 do 6. ledna 2021 poštou na adresu Městský úřad Rýmařov, náměstí

Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, příp. osobně na podatelně MěÚ nebo na odboru školství a kultury. Žádosti podané po termínu nebudou akceptovány. Neúplné žádosti, které nebudou na základě výzvy nejpozději do 5 dnů doplněny, budou z dalšího posuzování vyřazeny.

Úplné znění pravidel programů, formulář žádosti a vzory uzavíraných smluv najdete na webových stránkách města www.rymarov.cz/zadosti-a-formulare (Formuláře odboru školství a kultury).

Zdroj: MěÚ Rýmařov
Foto: pixabay.com

Programy podpory zájmových aktivit na rok 2021

Zastupitelstvo města schválilo Programy podpory zájmových aktivit v Rýmařově na rok 2021. Veřejně prospěšné programy slouží k podpoře veřejně prospěšných činností subjektů, které ve svých stanovách mají jako jednu z hlavních činností provozování kulturních a zájmových aktivit občanů a organizací kulturních a společenských akcí. Organizace, které žádají o příspěvek rovněž v rámci Programů podpory tělovýchovy a sportu ve městě Rýmařov, nemají na podporu v rámci těchto programů nárok. Finanční příspěvek v rámci Programů podpory zájmových aktivit v Rýmařově je neinvestiční. Jedná se o tyto programy:

I. Celoroční činnost

Cílem programu je podpora pravidelných celoročních kulturních, společenských a zájmových aktivit, zejména mládeže (do 18 let) a seniorů (od 65 let). Příspěvek může být využit na úhradu nájemného prostor, energie, vodného, stočného nebo na nákup materiálního vybavení organizace, pokud je toto vybavení pro oblast činnosti žadatele nezbytné a přímo s ní souvisí. Dále je možno příspěvek použít na zajištění provozu a údržby nemovitostí nebo jiného majetku, který žadatel vlastní, má v pronájmu nebo ve výpůjčce – tento majetkový vztah je nutno v žádosti doložit (výpisem z katastru nemovitostí, nájemní smlouvou apod.). Příspěvek je poskytován výhradně organizacím se sídlem v Rýmařově. Příspěvek může být poskytnut až do výše 80 % nákladů projektu.

II. Kulturní nebo zájmová akce

Cílem programu je podpora jednorázových nebo celoročních soutěží, závodů a turnajů, kulturních, společenských nebo zájmových akcí (koncertů, výstav, divadelních představení, festivalů, zájmových soutěží a podobně). Příspěvek může být použit na úhradu nájemného prostor, energie, vodného, stočného, na nájemné za místo realizace, náklady na výkon rozhodčího včetně cestovného, náklady spojené s propagací, materiál k zajištění konkrétní akce, ceny do soutěží a obdobné náklady. Příspěvek může být poskytnut i fyzické osobě, přednostně je poskytován na akce pořádané na území města Rýmařova (včetně místních částí) a organizacím se sídlem v Rýmařově. Příspěvek může být poskytnut až do výše 80 % nákladů projektu.

III. Talent, reprezentace

Cílem programu je podpora přípravy reprezentantů města, zvláště soutěžících žákovské, dorostenecké a juniorské kategorie, a jejich účasti na významné mezinárodní soutěži nebo soutěži regionálního či celostátního významu, případně podpora účasti na významné mezi-

národní akce, zejména v rámci kontaktů s partnerskými a spřátelenými městy, nebo kulturní či společenské akce celostátního významu. Z příspěvku lze hradit vybavení, startovné, cestovné, náklady na dopravu a ubytování při soustředěních, soutěžích a závodech. Příspěvek je poskytován konkrétním osobám s trvalým pobytem v Rýmařově. Příspěvek může být poskytnut až do výše 80 % nákladů projektu.

IV. Ocenění úspěchu na soutěži

Příspěvek získá jednotlivec, tým nebo klub na základě výsledků minulého kalendářního roku a plánu roku následujícího – jde o umístění na mistrovství České republiky, mistrovství Evropy a mistrovství světa (maximálně za 2 umístění jednoho závodníka, týmu nebo klubu v předchozí sezóně). Příspěvek může činit pro jednotlivce až 10 tis. korun, pro tým nebo klub až 20 tis. korun. Příspěvek má charakter daru a jeho použití se nevykazuje.

Žádost o poskytnutí příspěvku se podává ve lhůtě od 1. listopadu 2020 do 6. ledna 2021 poštou na adresu Městský úřad Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, příp. osobně na podatelně MěÚ nebo na odboru školství a kultury. Žádosti podané po termínu nebudou akceptovány. Neúplné žádosti, které nebudou na základě výzvy nejpozději do 5 dnů doplněny, budou z dalšího posuzování vyřazeny. Úplné znění pravidel programů, formulář žádosti a vzory uzavíraných smluv najdete na webových stránkách města www.rymarov.cz/zadosti-a-formulare (Formuláře odboru školství a kultury).

Zdroj: MěÚ Rýmařov

Foto: pixabay.com

Bytový dům na Opavské ulici se dočkal regenerace

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Město Rýmařov získalo finanční podporu z Integrovaného regionálního operačního programu na projekt Regenerace bytového domu na ulici Opavská 45 a 47, Rýmařov. Podařilo se tak opravit bytový dům s devatenácti byty o velikosti 3+1 (sedm bytů), 2+1 (sedm bytů) a 1+1 (pět bytů). Cílem projektu bylo snížení energetické náročnosti domu, výdajů na vytápění, emisí skleníkových plynů (především CO₂), zvýšení životní úrovně obyvatel domu, zhodnocení nemovitosti v majetku města a v neposlední řadě zvelebení vnějšího prostředí Rýmařova. Bylo provedeno zateplení obvodových konstrukcí kontaktním zateplovacím systémem, výměna vstupních a balkonových dveří a oken, zateplení stropu sklepů a chodby. Projekt byl realizován v roce 2020. Celková dotace činí 31,5 % skutečně vynaložených způsobilých výdajů. Revitalizaci domu provedla firma STAS v. o. s. a konečná cena zateplení vč. projektové přípravy, práce koordinátora bezpečnosti práce na stavbě, autorského a technického dozoru byla 6.447,6 tis. Kč.

Bc. Ivana Sitorová, ředitelka Byterm, p. o.

Foto: archiv Bytermu

Kogenerační jednotka je v provozu

Na začátku října byla spuštěna nová technologie na centrální výtopně v areálu společnosti Teplo Rýmařov, s. r. o. Hlavní součástí této rozsáhlé investice jsou kogenerační jednotka, trafostanice, akumulární nádoba, spalňový výměník, expanzní nádoba, olejové hospodářství, komín s tlumičem a rozvody vzduchotechniky.

Kogenerační jednotky jsou vlastně minielektrárnami a miniteplárnami, kde se společně vyrábí elektřina a teplo. U některých klasických elektráren, které nejsou připojeny k teplotní síti, uniká část tepla bez užítu do okolí. Kogenerační jednotka naopak toto teplo využívá, čímž se její účinnost přeměny energie dostává nad 90 procent. Znamená to jak finanční úsporu, tak vyšší ekologičnost a omezení úniku látek do ovzduší. Jako palivo je využíván plyn, což je výrazně ekologičtější než uhlí.

Investorem i provozovatelem této rozsáhlé akce je společnost ČEZ Energo, s. r. o., která za cca 30 milionů korun v Rýmařově vybudova-

vala systém, díky kterému bude vyrábět a prodávat elektrickou energii, vyrábět tepelnou energii a prodávat ji společnosti Teplo Rýmařov, s. r. o. Produkce tepla z kogenerační jednotky bude tvořit asi 40 % potřeby centrální výtopny, zbytek zajistí stávající plynová kotelna. Přínosy pro společnost Teplo Rýmařov i pro město nejsou zanedbatelné: nájemné za využívání předmětu pronájmu, nižší cena tepla z kogenerační jednotky oproti ceně ze stávající plynové kotelny, nižší cena elektřiny pro spotřebu celého areálu a nižší cena zemního plynu. Zisk z nájemného bude použit na rozvoj společnosti Teplo Rýmařov, úspory v nákladech vlastní výroby tepla se projeví v cenách tepla pro rýmařovské odběratele v příštím roce.

Ing. Tomáš Köhler,

jednatel Teplo Rýmařov, s. r. o.

Foto: JS

Užitečná informace

Od soboty 24. října nejezdí autobusy na Ovčárnu

Hejtman Moravskoslezského kraje nařídil regulační opatření v dopravě, které platí od soboty 24. října 2020 až do ukončení nouzového stavu na území České republiky.

Důvodem omezení veřejné linkové osobní dopravy v úseku Karlova Studánka, Hvězda, autobusové stanoviště, Malá Morávka, Ovčárna, točna, je snížení rizika ohrožení zdraví obyvatelstva koronavirem SARS CoV-2 v souvislosti s nadměrnou koncentrací cestujících v dopravních prostředcích, jimiž je zajišťována přepravní služba na této trase. Moravskoslezský kraj jako objednatel veřejných služeb by nebyl schopen garantovat přepravu cestujících na uvedeném úseku v potřebném rozsahu a současně v souladu s hygienickými předpisy a nařízeními. O to více pak nemůže garantovat zajištění hygienických podmínek v komerční dopravě provozované na zmíněném úseku. Nařízení platí pro všechny společnosti, tj. Transdev Morava, s. r. o., ČSAD Vsetín, a. s., a Koordinátor ODIS, s. r. o.

Konkrétně jde o tyto linky a spoje:

853861 Bruntál – Vrbno pod Pradědem – Karlova Studánka: spoje 5, 205, 212 v celé trase;

853862 Bruntál – Malá Morávka, Karlov – Karlova Studánka: spoje 3, 24, 201, 202, 203, 204 v celé trase;

853863 Bruntál – Široká Niva – Vrbno pod Pradědem – Karlova Studánka: spoj 26 v celé trase;

853864 Kmov – Malá Morávka, Karlov – Malá Morávka, Ovčárna, točna: všechny spoje pouze v úseku Karlova Studánka, Hvězda, aut. st. – Malá Morávka, Ovčárna, točna;

853885 Karlova Studánka – Malá Morávka, Ovčárna: všechny spoje v celé trase;

910120 Ostrava – Opava – Bruntál – Malá Morávka, Karlov – Malá Morávka, Ovčárna: všechny spoje pouze v úseku Karlova Studánka, Hvězda, aut. st. – Malá Morávka, Ovčárna, točna, resp. Malá Morávka, Ovčárna, točna – Karlova Studánka, rozc. Hvězda. *Zdroj: MěÚ Rýmařov*

Dojde k uzavření železničního přejezdu ve Valšově

V období od 21. do 25. listopadu 2020 bude uzavřen pro veškerou silniční dopravu železniční přejezd ve Valšově. Uzavírka výrazně ovlivní autobusovou dopravu, která musí být vedena z Břidličné přes

Vajglv, Ryžoviště a Lomnici do Valšova. To se dotkne linek 854877 (Rýmařov – Břidličná – Bruntál) a 890921 (Olomouc – Šternberk – Bruntál – Rýmařov), předpokládáné zpoždění autobusových linek

bude 20 minut. Z toho důvodu bude v daném období na těchto linkách vyvešen výlukový jízdní řád a bude zrušena obsluha zastávky Břidličná, lesy, linkou 854877 (z důvodu nemožnosti bezpečného otočení autobusu). Dále pro realizaci autobusové dopravy bude nutné většinu spojů uspořádat či opozdit a omezit počet spojů na zastávku Břidličná, Kovohutě (budou zachovány pouze spoje na směny a ze směn). Vlaky linky S10 budou v úseku Bruntál – Valšov – Rýmařov nahrazeny autobusy náhradní dopravy bez obsluhy zastávky Břidličná, lesy, a železniční stanice Břidličná z důvodu nemožnosti bezpečného otáčení autobusů. JS

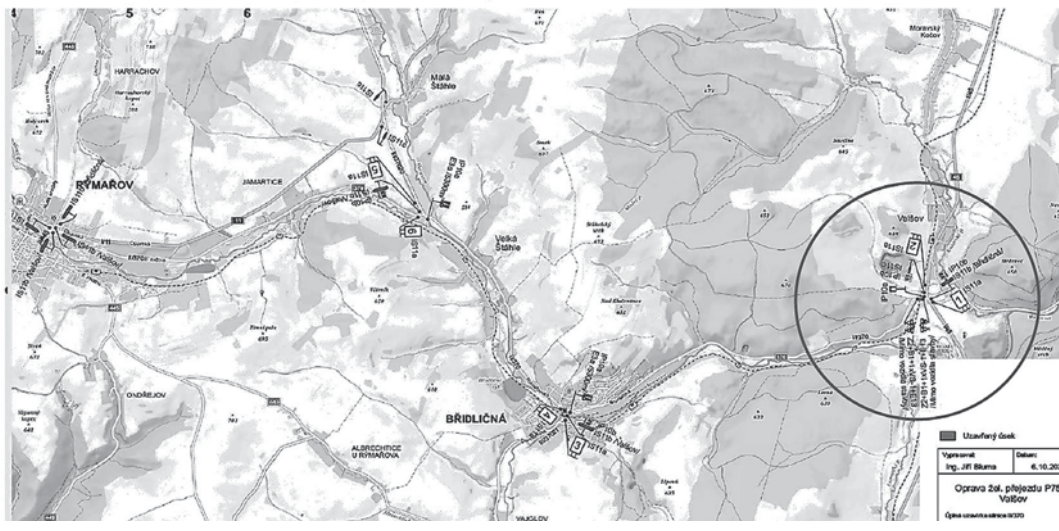
Zdroj: MU Břidličná

ÚPLNÁ UZAVÍRKA SILNICE II/370 V MÍSTĚ ŽELEZNIČNÍHO PŘEJEZDU P7557 U OBCE VALŠOV

Odůvodnění: realizace stavby „Oprava přejezdů na tratích č. 292 a 310“
- oprava žel. přejezdu P7557

TERMÍN 21.11.-25.11.2020

Objízdňá trasa: od obce Valšov po sil. II/370 Břidličná, Velká Štáhlé, Rýmařov, I/11 Malá Štáhlé, Václavov u Bruntálu, Bruntál, I/45 Valšov a zpět

Daň z nabytí nemovitosti byla zrušena

26. září 2020 začal platit zákon Ministerstva financí ČR o zrušení daně z nabytí nemovitých věcí. Dosud daň činila 4 % z ceny nemovitosti. Její zrušení je platné se zpětným účinkem, pokud jste se tedy stali majiteli nemovitosti v prosinci 2019 nebo později, už ji platit nemusíte.

Ministerstvo financí tímto krokem nabízí pomocnou ruku mladým rodinám, které chce povzbudit k pořízení vlastního bydlení, zvýšit jeho dostupnost a oživit realitní trh. Původní čtyři procenta z kupní ceny tak nyní lidem zůstanou a mohou je použít například na vybavení nového bytu. Se samotnou daní navíc zaniká i povinnost podávat příznání k daní z nabytí nemovitých věcí. Státní rozpočet kvůli zrušení daně z nabytí nemovitých věcí přijde v následujících letech o výnos ve výši cca 13,8 mld. korun ročně.

O vrácení již zaplacené daně je možné žádat na místě příslušném finančním úřadě. Lhůta pro vyplacení je 30 dnů od podání žádosti, přepatek lze také použít k úhradě jiné vzniklé daňové povinnosti. Pokud záloha na daň ani daň sama nebyly uhrzeny a nebylo podáno daňové přiznání (například z důvodů vyplývajících z daňových opatření vydaných v souvislosti se zamezením šíření Covid-19) a poplatníka se týká zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, není potřeba činit žádné kroky.

Ministerstvo financí pro vrácení přeplateků vytvořilo webovou aplikaci, kterou najdete zde: <https://ouc.financisprava.cz/vratkadnvy>. Další možností je vyplnění formuláře na finančním úřadě nebo odeslání formuláře poštou. JS

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Podnikatelé se stále mohou obracet na poradnu Rychlá rada

Od začátku dubna tohoto roku funguje stránka Rychlá rada určená pro podnikatele a živnostníky. Tato krajská konzultační poradna jim má pomoci zvládnout ekonomicky náročné období vzniklé vládními opatřeními. Stránka nabízí informace o aktuální dostupné podpoře a bezplatné konzultace s odborníky.

Fungování konzultační poradny Rychlá rada bylo zahájeno na počátku dubna 2020 a funguje dodnes. V nejexponovanějších týdnech prvního nouzového stavu od dubna do konce května 2020 se na její stránky přihlásilo přes 15 tisíc internetových uživatelů.

„Celkově jsme od dubna do září pomohli vyřešit 140 dotazů podnikatelů a živnostníků z různých ekonomických odvětví. Uskutečnila se také řada online nebo osobních konzultací. Teď jsme opět s odborníky z krajských agentur, oddělení regionálního rozvoje a dalších partnerských organizací připraveni pomoci,“ doplnil náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro regionální rozvoj Jan Krkoška.

Tým odborníků Rychlé rady je složen ze zástupců oddělení strategického plánování krajského úřadu, kteří jsou výkonnou jednotkou celého systému. Odpovídají na příchozí dotazy nebo je dále distribuují odborníkům z partnerských organizací: Krajské hospodářské komory MSK, CzechInvestu, Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, Moravskoslezského inovačního centra Ostrava, společnosti Moravian-Silesian Tourism, BeePartner.

Konzultační podpora funguje ve všední dny od 9:00 do 17:00 na <https://rychla-rada.cz/>.

Mgr. Nikola Birklenová, tisková mluvčí
odbor kancelář hejtmána kraje

Zdravotnictví

Okénko lékárníka:

Význam vápníku a vitaminů pro zdraví našich kostí

Dnes již víme, že pít mléko pro zdravé kosti není zcela dostačující a rostoucí výskyt osteoporózy nejen u žen to do značné míry potvrzuje. Kosterní systém v dobrém stavu bezpochyby zajišťuje celkové zdraví a kvalitu života každého jedince.

Původní předpoklad dodání dostatečného množství vápníku do organismu jako prevence zlomenin je dnes již vyvrácen. Zvýšená dodávka může naopak způsobit ukládání kalcia do cévních stěn a v této souvislosti hrozí vyšší riziko vzniku infarktu myokardu nebo mozkové mrtvice. Užívání samotného kalcia má tedy význam pouze krátkodobě u přehnaných alergických reakcí nebo v indikacích stanovených lékařem. Jako doplněk stravy k dlouhodobému užívání nelze samostatně vápník doporučit.

Pro správné vstřebání vápníku je obecně doporučován vitamin D, který bývá užíván pro zdraví kostí a často bývá kombinován s vápníkem v jedné tabletě. Nedostatek vitaminu D se dále může projevovat zejména oslabenou imunitou, vyšší únavou nebo třeba zvýšeným vypadáváním vlasů. Vitamin D je souhrnným názvem pro celou skupinu vitaminů a dnes je považován spíše za hormon než za vitamin. Přírodním zdrojem vitaminu D je sluneční záření, strava bohatá na tučné ryby, vejce, máslo apod. V populaci již delší dobu dochází k omezování živočišných tuků v potravě, a nedostatek vitaminu D v organismu tak narůstá. I z tohoto důvodu je již tlak na nízkotučné potraviny považován za medicínský omyl posledních 30 let. Rostlinné zdroje vitaminu D jsou nedostatečné a někdy je opravdu nutné vitamin D doplňovat formou doplňků stravy. Ovšem je třeba si

uvědomit, že tento vitamin je rozpustný v tucích, tudíž se může ukládat v organismu a v extrémních případech dochází i k předávkování. Proto je vždy nutné dodržovat doporučené denní dávkování stanovené výrobcem.

Vitamin D není jediným vitaminem zasahujícím do tvorby kostní hmoty. Mnohem větší význam při pohybu vápníku v organismu je v současnosti přikládán vitaminu K2. Prakticky tento vitamin podporuje ukládání vápníku v kostech a zubech a napomáhá odstraňovat vápník z míst, kde jej nechceme. Nedostatek bývá spojován s vyšším rizikem vzniku osteoporózy, mozkové mrtvice, srdečního infarktu, diabetu, ledvinových kamenů a nádorových onemocnění. Vitamin K je skupinou vitaminů rozpustných v tucích, označovaných jako vitamin K1, K2 a K3. Vitamin K1 se nachází v listové zelenině a je důležitý pro regulaci srážlivosti krve. Z hlediska kostního metabolismu je důležitý vitamin K2, který vytvářejí bakterie ve zdravém střevním prostředí. Z potravin jsou nejbohatším zdrojem fermentované potraviny, např. kysané zelí, nebo živočišné potraviny (vejce, máslo a některé sýry). Doporučená denní dávka vitaminu K2 není ještě přesně stanovena, různé zdroje doporučují příjem mezi 100–200 mcg na den. Množství kostní hmoty klesá již od 30. roku života, a pokud chceme mít zdravé a silné kosti i ve stáří, měli bychom začít včas doplňovat nejen vápník, ale i vitamin K2 v kombinaci s vitaminem D. Tím můžeme zlepšit hustotu svých kostí a předejít komplikovaným zlomeninám a zhoršení celkového zdravotního stavu organismu.

Mgr. Marek Hampel, lékárník

Činnost záchranářů se v souvislosti s epidemií Covid-19 zintenzivňuje

Zdravotnická záchranářská služba Moravskoslezského kraje průběžně reaguje na měnící se epidemiologickou situaci v souvislosti s onemocněním Covid-19. Přijatá opatření zahrnují nejen provoz speciálních výjezdových týmů, ale také další vybavování standardních posádek ZZS, školení a přísný režim v prostorách výjezdových základen.

Pro ošetřování a transport Covid pozitivních pacientů jsou aktuálně určeny čtyři pohotovostní týmy ZZS MSK, které vyjíždějí ze základen v Ostravě, Havířově a Opavě. Pátá výjezdová skupina je navíc vyčleněna speciálně přímo z provozu, a vyjíždí tak k pacientům v nepřetržitém režimu. Záchranáři míří k nemocným v celotělových ochranných oblecích, takže každý zásah je podstatně časově a technicky náročnější než běžné výjezdy. V posledním týdnu přítomní týmy zasahují denně průměrně u patnácti pacientů a toto číslo každý den stoupá. Jejich práce umožňuje běžným posádkám ZZS zvládat obvyklou zásahovou činnost a být k dispozici všem ostatním pacientům ve standardních dojezdových časech i úrovni péče. Namísto vyčleněné výjezdové skupiny navíc v denním provozu záchranáři postavili jedno sanitní vozidlo nad běžný počet výjezdových skupin.

Z důvodu přípravy na další možný nárůst pracovního nasazení ZZS v souvislosti s epidemií koronaviru byli v uplynulých dnech všichni členové výjezdových skupin vybaveni sadami speciálních osobních ochranných prostředků. Jejich součástí jsou obleky a trička určená k práci v celotělových oděvech, obuv, pevnostní rukavice, celoobličejová maska s filtrem a respirátor. Zároveň probíhají podrobná školení pracovníků ve správném a bezpečném použití ochranných prostředků.

Aktuální epidemiologická situace si vyžádala rozhodnutí přijmout restriktivní provozní opatření v prostorách základen ZZS MSK. Spočívá především v zákazu přítomnosti osob nevykonávajících službu a samozřejmě i cizích osob na výjezdových stanovištích v celém kraji. Zastaveny byly veškeré vzdělávací akce. Personál byl přeorganizován v rámci možností na stálé týmy a zaměstnanci nesmějí cirkulovat po více základnách.

Přes komplikující se epidemiologickou situací jsou pracovníci ZZS MSK i nadále připraveni plnit své úkoly v rámci přednemocniční neodkladné péče.

Foto a text: PhDr. Lukáš Humpl, tiskový mluvčí ZZS MSK

Několik zubních ordinací v okolí zahájí provoz

Obyvatele Bruntálska a Krnovska trápí řadu let nedostatek zubních lékařů. Situaci v regionu by měl zlepšit projekt Sdruženého zdravotnického zařízení Krnov, které díky finanční podpoře Moravskoslezského kraje a zapojení několika měst rozjede provoz čtyř zubních ordinací, a to v Břidličné, Horním Benešově, Vrbně pod Pradědem a Krnově. Pro rýmařovské občany je ze zmíněných ordinací nejbližší ta v Břidličné. Start jejího fungování je naplánován na začátek listopadu. Oddálit ho však může zhoršující se situace epidemie Covid-19.

V úterý 29. září došlo k vlastnostnímu zprovoznění prvních dvou ze čtyř ordinací, a to ve Vrbně pod Pradědem a Horním Benešově. Ředitel krnovské nemocnice Ladislav Václavec předpokládá, že by všechny ordinace mohly začít fungovat do konce tohoto roku.

„Všichni dobře víme, že nestačí vytvořit zubaři důstojné pracovní podmínky, ale třeba také zajistit bydlení a další zázemí. V dnešní době se města i nemocnice předbíhají s nabídkami lukrativních benefitů a přivést do našeho pohraničí perspektivní kolegy není

snadné. V začátku nám pomoc přislíbili dva zkušení stomatologové z našeho regionu, kterým patří mé velké díky. V dalších měsících by do ordinací měli nastoupit mladí kolegové ze zahraničí, kteří v Česku již pracovali a osvědčili se. Počítáme s možností, že by v budoucnu mohli zubaři ordinace převzít pod svá křídla," uvedl Ladislav Václavec.

Vybavení všech čtyř zubních ordinací přišlo na 6,8 milionu korun včetně DPH a bylo hrazeno z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

Foto a text: Jiří Krušina, tiskový mluvčí
SZZ Krnov a SN v Opavě

Školství

Gymnazisté uklízeli Česko

V pátek 9. října se tercie rýmařovského gymnázia rozhodla v rámci projektu „Uklidíme Česko“ vyčistit oblast mezi rybníky a zahrádkářskou kolonií U Lomu.

Odpadky jsme začali sbírat už cestou u Penny marketu. Pytle se pomalu začínaly plnit sáčky, PET lahvemi, propiskami, plechovkami a sklem. To je jen částečný výčet odpadu, který jsme našli po cestě. Pak jsme vyrazili po cyklostezce směrem do Janovic, kde jsme narazili dokonce i na rozbitý záchod nebo na plechy. Po krátké přestávce začal hlavní úkol, uklidit kolem rybníků. Pánve, plechovky, sklenice, obaly, PET lahve – vše jsme nacházeli v obrovském množství.

Celkově jsme sesbírali 17 pytlů o hmotnosti kolem 250 kilogramů.

Pneumatiku z traktoru, kterou jsme lovili z Mýdlového potoka téměř tři čtvrtě hodiny, se nám nakonec vytáhnout nepodařilo. Co se nám ale podařilo, bylo získat skvělý zážitek a užít si celý den.

Děkuji všem svým spolužákům, kteří se účastnili úklidu a pomohli přírodě. Velké díky patří také vedení školy, že akci umožnilo, a paní učitelce Mgr. Andree Továrkové, která nám ji pomohla zorganizovat. Nemůžu opomenout ani Kateřinu Landovou z Českého svazu ochránců přírody, která bezplatně zaslala pytle a rukavice, a společnost Městské služby Rýmařov, která odpad odvezla. Úklidu zdar!

Text: Slávek Ondra

Foto: Andrea Továrková

Nepoznaná doba vyžaduje nepoznané věci

Nejen tímto slovním spojením se řídily učitelky Základní umělecké školy Rýmařov, když se rozhodly vernisáž k výstavě *Po stopách*

uhlířů vysílat živě na sociální síti Facebook. Dle jejich slov šlo o první zkušenost s živým vysíláním, jež bylo alternativou za původně plánovanou vernisáž, která se vzhledem k vládním nařízením nemohla konat za přítomnosti hostů. Martina Kohoutková a Kamila Pánková byly sice v galerii Fabrika samy dvě, ale divákům poskytly díky svému videu téměř plnohodnotný zážitek z vernisáže.

V úvodu předvedly modely svítících milířů, které byly jedním z projektů 14 účastníků výtvarného soustředění ve Žďárském Potoce. Společně s nimi na čtyřdenní soustředění odcestoval i duch hraběte Harracha, který dětem uděloval různé úkoly. Součástí výstavy jsou akvarelové malby lesa a lesních zákoutí nebo keramické reliéfy, jež znázorňují upracované ruce uhlířů z Jeseníků. Na schodišťovém zábradlí učitelky představily akvarelové malby vrbových větviček, které děti nejdříve namalovaly a poté se z nich učily vyrobit uhel na kresbu. V rámech na zdech schodiště jsou umístěny fotografie dětí ze soustředění, také dopisy, které dostávaly od hraběte Harracha, a rovněž zmíněné kresby uhlem.

Pokud vás zajímá, jak dále děti pracovaly s tématem „Po stopách uhlířů“, můžete se podívat na krátký animovaný film, který byl vytvořen během soustředění – <https://1url.cz/vzfij>. JS

Foto: archiv ZUŠ Rýmařov

Nebuďte neviditelní

Aktuální roční období s sebou přináší i pozdní rozednávání a brzké stmívání, mlhu, hustý déšť či sněžení. Moravskoslezští preventivisté spolu s dopravními policisty a krajským koordinátorem BESIP opětovně apelují na nejzranitelnější účastníky silničního provozu – chodce i cyklisty, aby dbali na svou viditelnost.

Díky užití retroreflexního prvku může řidič zaregistrovat chodce až na vzdálenost 200 metrů. Je-li však chodec oblečen do tmavého ošacení, řidič jej spatří na vzdálenost až desetkrát menší (cca 20 metrů). Reflexní prvky je vhodné umístit na pohyblivé části těla, nejlépe na kotník či zápěstí (případně obě místa), vždy na stranu směrem do vozovky tak, aby byly viditelné a díky nim se stal viditelným i chodec. Dětem je vhodné opatřit oblečení s reflexními doplňky, reflexní materiál by měl být i součástí školních brašen či batohů. Zejména mladší školáci mohou být méně soustředění, někteří ještě neumí předvídat

a odhadovat vzdálenost. Je zapotřebí, aby byli co nejvíce viditelní a řidič měl možnost včas zareagovat. Dopravní výuce nejmenších školáků se preventivisté věnují prostřednictvím přednášek a besed, za všechny lze připomenout projekty Zebra se za tebe nerozhledne, Policejní pohádky či Markétina dopravní výchova.

Někteří starší školáci při pohybu v silničním provozu užívají sluchátka a poslouchají hudbu. To může komplikovat jejich orientaci v kritické dopravní situaci, opět je vhodné, aby „nebyli neviditelní“ a řidič měl šanci reagovat. Ohroženou skupinou jsou také senioři. Jejich pohyblivost může být limitována, stejně jako zrak či sluch. Orientace seniora v silničním provozu tak může být svízelnější.

Nejen zmíněné nejohroženější skupiny policisté oslovili při preventivní akci „Nebuďte neviditelní“ a věnovali jim reflexní pásy. Některým chodcům vysvětlili vhodné umístění reflexního předmětu, neboť lidé jej často umístili nesprávně a v tmavém oblečení byli obtížně viditelní.

Sníženou viditelnost definuje zákon jako situaci, kdy účastníci provozu na pozemních komunikacích dostatečně zřetelně nerozeznají jiná vozidla, osoby, zvířata nebo předměty na pozemní komunikaci, například od soumraku do svítání, za mlhy, sněžení, hustého deště nebo v tunelu. Zákon také ukládá povinnost chodcům, pohybují-li se mimo obec za snížené viditelnosti po krajnici nebo po okraji vozovky v místě, které není osvětleno veřejným osvětlením, mít na sobě prvky z retroreflexního materiálu umístěné tak, aby byly viditelné pro ostatní účastníky provozu.

Reflexní i fluorescenční materiály je potřeba vhodně kombinovat, umísťovat nejlépe ke konci rukávů, blízko ke kolenům a do úrovně pasu. Cyklisté je mohou přilepit na přilbu a kolo, případně použít do paprsků kola. Rodiče by při nákupu aktovek, podzimních a zimních bund pro své děti měli myslet na to, aby byly opatřeny reflexními bezpečnostními prvky. Reflexní vesta výrazně zvyšuje viditelnost za tmy i světla. Být viděn je základem bezpečné cesty v silničním provozu, ať už vede kamkoliv.

*mjr. Mgr. Bc. Gabriela Pokorná
vrchní komisař oddělení prevence*

Foto: archiv Krajského ředitelství policie MSK

NAŠE LISTÁRNA

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem milým ošetřovatelkám z Diakonie Rýmařov pod vedením paní Bc. Marcely Maňurové, která vše perfektně organizovala. Taktéž ochotným a vstřícným zdravotníkům oddělení ošetřovatelské péče v nemocnici v Rýmařově pod vedením paní Olgy Kloudové a v neposlední řadě lékařům MUDr.

Dagmar Linhartové a MUDr. Ondřeji Strnadlovi za jejich vzornou a mnohdy obětavou péči, kterou věnovali mému otci Alfredu Heinischovi zejména v posledních náročných měsících jeho života. Bez jejich pomoci, která byla k nezaplacení, bychom péči sami nezvládli. DĚKUJEME. *Za zarmoucenou rodinu syn Alfred Heinisch*

Vyjádření redakční rady

Redakce Rýmařovského horizontu obdržela k otištění příspěvek zastupitele JUDr. Jana Cutáka v rozsahu 8 502 znaků (včetně mezer). Podle Zásad pro tištěná a elektronická média města Rýmařov je rozsah nevyžádaného textu omezen na 3 600 znaků (včetně mezer).

Pisatel byl vyzván k úpravě textu, což ale odmítl. Redakční rada se proto rozhodla příspěvek v původním rozsahu neotisknout.

Redakce RH

Společenská kronika

Blahopřejeme

jubilantům, kteří oslavili 80 let a více

Anna Hviezdová – Rýmařov.....	80 let	Alexandr Tomeš-Podkujko – Rýmařov	87 let
Miroslav Šimek – Rýmařov	80 let	Ladislav Dokládál – Rýmařov	87 let
Antonia Čudová – Rýmařov	80 let	Irena Ondrášková – Rýmařov	87 let
Drahoslava Šimková – Rýmařov	81 let	Vlasta Chlupová – Janovice	88 let
Oldřiška Borovičková – Rýmařov	81 let	Ludmila Kameníková – Rýmařov.....	88 let
František Ujfaluši – Rýmařov	81 let	Anna Rotterová – Rýmařov	88 let
Helena Marková – Rýmařov.....	82 let	Vladimír Toman – Rýmařov	89 let
František Urbaník – Rýmařov.....	82 let	Věra Přecechtělová – Rýmařov.....	96 let
Ladislav Ištok – Rýmařov.....	82 let		
Olga Spurná – Rýmařov	82 let		
Eva Köhlerová – Rýmařov	82 let		
Jarmila Jurečková – Rýmařov.....	83 let		
Anna Ulrichová – Rýmařov	83 let		
Martin Slovák – Rýmařov.....	83 let		
Miroslava Beyerová – Rýmařov	83 let		
Herbert Niekisch – Rýmařov	83 let		
Anna Mikesková – Rýmařov	84 let		
Jiří Karel – Rýmařov.....	84 let		
Marie Vinklárková – Rýmařov	84 let		
Alžběta Štulová – Rýmařov	85 let		
Marie Šumpolcová – Rýmařov	85 let		
Marie Polišínská – Rýmařov	85 let		
Zdenka Žižková – Rýmařov	85 let		
Miroslav Ondra – Rýmařov	86 let		

Dne 20. 11. 2020 oslaví v kruhu své velké rodiny úctyhodné 90. narozeniny naše maminka, babička, prababička a praprababička,

paní Aloisie Poláková z Rýmařova.

Přejeme hodně zdraví a zase jenom zdraví do dalších let.

Synové Karel a Josef, dcera Zdeňka, vnučky Marcela, Dana a Pavla, Miluše, Helena a vnuk Jiří, pravnučky Lucie, Simona, Markéta a Lucie, pravnucci Radek, Marián, Dominik a Adam, pravnuček Martínek

Blahopřání k výročí svatby

Dne 17. října 2020 oslavili

Jitka a František Teuchmannovi

50 let manželství.

Život utíká a vám stále patří svět, radost velká je s vámi ho sdílet. Srdečně vám gratuluje celá rodina.

Blahopřání

Dne 31. 10. 2020 oslaví životní jubileum 80 let

paní Marie Šubové.

Vše nejlepší, především hodně zdraví, pohodu, radost z vnoučat a pravnoučat přeje

manžel František a dcery Jarmila a Alena s rodinami.

Rozloučili jsme se

Dne 9. listopadu 2020 tomu bude již 30 let, co si k sobě Stvořitel povolal svého služebníka

Františka Stanzela.

Vzpomeňte na něj všichni, kdo jste jej znali, vážili si jej a měli ho rádi pro jeho humor, laskavost, moudrost, čestnost a obětavost.

Manželka Jana, syn Vladimír a dcera Irma s rodinou

Josef Šuba – Rýmařov.....	1938
Alfred Heinisch – Rýmařov	1933
Miloš Šibal – Horní Město.....	1950
Alois Sochor – Rýmařov	1945
Jaroslav Nikl – Rýmařov.....	1961
Josef Pospíšil – Rýmařov	1952
Jaroslav Marcinák – Ondřejov	1945
Miroslav Skokan – Stříbrné Hory.....	1963
Stanislav Konvalinka – Skály	1943
Anežka Casciani – Stará Ves.....	1931
Eva Peřinová – Ondřejov	1946
Anna Skokanová – Rýmařov	1938
Josef Dolanský – Rýmařov	1971

25. 10. 2020 by se dožil 80 let

Jan Reichl,

dlouholetý funkcionář TJ Jiskra Rýmařov a správce rekreačního tábora Hedva na Vranově.

Věnujte mu prosím vzpomínku s námi.

Manželka Jarka, děti Roman, Irena a sestra Marcela s rodinami

Dne 6. října 2020 jsme vzpomněli 6. smutné výročí úmrtí naší milované maminky, manželky a babičky,

paní Jiřinky Kysilkové.

S láskou a úctou vzpomínají

*manžel Jan
dcera Jiřina
syn Petr
vnuk Jarek*

Městské muzeum a Galerie Octopus

Dvojjediné sestry Válovy v Galerii Octopus

Týden předtím, než vláda ČR z důvodu koronavirové pandemie tuzemské galerie a muzea opět pro veřejnost uzavřela, proběhla v sobotu 3. října v galeriích Octopus a Pranyř rýmařovského muzea vernisáž dvou výstav – kreseb, grafik a maleb významných českých výtvarnic Jitky a Květy Válových a fotografií stejně významných fotografů Jiříny a Jiřího Hankeových. Velmi emotivní bylo vystoupení třináctičlenného šumperského sboru ŽAVEZ (žádané a veselé zpěvy), který zazpíval italské villanelly z 16. století. Na vernisáži byla přítomna zástupkyně rodiny Válových Marie Vydrová, která ve spolupráci s umělkyní a kurátorkou Dagmar Šubrtovou výstavu umožnila realizovat. Přijel také Jindřich Štreit či sochaři Václav Fiala a Tomáš Valušek.

Rýmařovští se mohli s dílem, ale zejména se svéráznými malířkami Jitkou (*13. prosince 1922, Kladno – †27. března 2011, Kladno) a Květou (*13. prosince 1922, Kladno – †6. září 1998, Kladno) Válovými seznámit prostřednictvím zájezdů po (zejména pražských) uměleckých ateliérech organizovaných sovineckým fotografem a kurátorem tamní legendární galerie Jindřichem Štreitem už v roce 1988. Návštěvu u sester Válových zachytil Roman Panáček na fotografiích, z nichž čtyři jsou součástí právě probíhající výstavy nesoucí příznačný název *Dvě těla, jedna duše*. Výtvarnice, jež vstoupily do povědomí jako „Válovky“, byly totiž dvojčaty a velkou část svého života prožily spolu v řadovém domku v Bendlově ulici v Kladně, v němž také tvořily.

Dům se zachovaným ateliérem Jitky, působivou mozaikou s motivem orchidejí v koupelně, zahradou a archivem sester Válových zve od loňského roku k návštěvě. Za záchranou odkazu obou výtvarnic a možností prohlídky autentických prostor stojí Marie Vydrová, manželka synovce sester Válových, která se poslední roky o Jitku starala, a Dagmar Šubrtová, jež se mimo vlastní tvorbu zabývá propagací, vystavováním a katalogizací veškerého materiálu a díla, které v domě zůstaly.

Pro rýmařovskou výstavu vybrala soubor převážně kreseb, menší míry grafik a ilustrací. Na výstavě jsou však zastoupeny i dvě malby – Jitčina expresivní kompozice *Já mám koně, vrány koně* (1948) z dob studia v ateliéru Emila Filly, u něhož po roce 1945 na pražské UMPRUM obě studovaly, a Květina obraz *Žena* (1966) s typickým motivem sumární a valounovité postavy. Tu Květa zmonumentalizovala a zmnožila v působivé suché jehle z roku 1971. Z grafického díla Jitky jsou prezentovány linoryty (spolu s tužkovými a tušovými skicami), jež vznikly jako ilustrace ke knize *Kočovníci severu* J. O. Curwooda, vydané v roce 1962 a 1973 v populární edici dobrodružné literatury nakladatelství Albatros.

Bylo již zmíněno, že velký prostor na výstavě zaujímají kresby. Ty mají většinou charakter skic, mohlo by se proto zdát, že jde o pouhé „marginálie“, většina z nich je však vystavena vůbec poprvé a hlavně představují „velký svět v malých linkách“, jak Dagmar Šubrtová nazvala publikaci věnovanou právě kresbám Válovek. Jedině z nich totiž můžeme vyčíst dlouhou cestu poznání a průzkumu za výslednými kompozicemi, které jsou pro autorky tak typické a které známe

Vlevo Jitka Válová, Jindřich Štreit, uprostřed Miloslav Požár a vpravo Květa Válová (1988), foto: Roman Panáček

Vlevo Jindřich Štreit, vpravo Květa Válová (1988), foto: Roman Panáček

z výstav či dlouhodobých expozic např. Národní galerie v Praze či Muzea umění Olomouc. Rychlá skica, prvotní zachycení myšlenky a vizualizování představy v konkrétním okamžiku totiž umožňuje nahlédnout do autorovy mysli a psychiky daleko lépe než finální, po dobu několika dnů či měsíců malované kompozice. Oproti nim jsou kresby živější a bezprostřednější.

Studijní kresby vypovídají o intenzitě zájmu o dané téma. Kupříkladu Jitka Válová nakreslila desítky záznamů zavřených těl poražených býků na jatkách, jejich hlav a roztažených nohou, které ji dovedly k finálnímu námětu *Poslední dotyk*, konečnému smíření zvířete s člověkem. Květa Válová se zase zaměřila na člověka v jeho běžném prostředí, konkrétně v kladenských hutích, jejichž industriální, pekelně přízračná atmosféra stála na počátku jejího hledání. O něco později se dopracovala k nadčasovým námětům, např. *Pokání, Návrat, Břemeno, Oči* nebo *Dlaně*. Součástí výstavy jsou také experimentálnější a vzdušně lité kresby Jitky na motivy hudebních skladeb Leoše Janáčka (*Taras Bulba, Listy důvěrné, Symfonieta* ad.). Dům sester Válových zapůjčil také velkoformátové kresby, jež vznikly těsně před její smrtí (*Strom, Jeskyně, Hvězdník*). Výstavu symbolicky zakončují Jitčina existenciální skica *Jak odejdeme?* a Květina odpověď v kresbě *Návrat*.

Výstavě v prostorách Galerie Octopus předchází v komorním prostoru přízemní galerie Pranyř přehlídka snímků významných fotografů Jiří Hanke (*1948, Kladno) a Jiřího (*1944, Kladno) Hankeových. Jiří Hanke mimo portréty autorek nafotil rovněž jejich aktivitu v uměleckém uskupení Trasa či legendární setkávání po vernisážích v kladenské Galerii 55. Jak autor vzpomíná, „prostor domu sester Válových byl zcela zaplněn návštěvníky, kteří posedávali na připravených matracích okolo stěn ateliéru, postávali, kde se dalo (v dobrém počasí posloužila k setkání i přilehlá zahrada), a při dobrém víně a dobré náladě se probíralo vše možné. Právě tato neformální atmosféra na tomto ostrůvku svobody v jinak dosti nesvobodném Kladně byla nedílnou součástí všech výstav“. Snímky z osmdesátých let minulého století střídají ty smutnější z posledních let Jitčina živo-

Šumperský sbor ŽAVEZ

ta bez Květy. Soubor uzavírají působivé barevné fotografie Jiřiny Hankeové, na nichž zachytila zastavený čas v již opuštěném ateliéru kladenského domu, jehož fasádu od roku 2018 zdobí pamětní deska upomínající na zdejší působení autorek.

Pokud se v listopadu muzea a galerie veřejnosti otevrou, výstavu do 29. listopadu stihnete navštívit. Spolek OCTOPUS k ní za laskavé finanční podpory města vydal také čtyřstránkový katalog. Pro aktuální informace sledujte naše webové nebo facebookové stránky @muzeum rymarov.

Text: Michal Vyhliďal

Foto: Adam Rybka

Dagmar Šubrtová s Jindřichem Štreitem

Marie Vydrová (uprostřed)

Přírůstek do muzejních sbírek Říjen: Kříž z Hutova (19. století)

Rozmanitá sbírka rýmařovského muzea, jež se soustředí na sběr předmětů vztahujících se k mikroregionu Rýmařovska, byla rozšířena o sakrální předmět z 19. století. Pánové Jan Klinkovský a Jiří Prokeš, kteří náš region, konkrétně chalupu v Těchanově, navštěvují pravidelně několik desítek let, věnovali muzeu železný kovárný kříž, který ze zdevastovaného interiéru kostela sv. Anny v zaniklé vsi Hutov u Jiřikova v polovině osmdesátých let minulého století zachránil Marek Vozný (strýc J. Klinkovského). Ten 120 cm dlouhý a 80 široký kříž dle vzpomínek z Hutova do Těchanova donesl na zádech a uložil v kůlně. Kdyby řemeslně zhotovený artefakt nechal na místě, skončil by pravděpodobně ve sběrně surovin. Otázkou zatím zůstává, zda kříž pochází z nějakého reprezentativnějšího náhrobku, nebo spíše tvořil centrální hřbitovní kříž, jež jsou ale z drtivé většiny na Rýmařovsku vytesány z kamene. Že by byl osazen na střeše věže kostela, je vzhledem k jeho detailnímu zpracování nepravděpodobné. Muzeum nechá kříž zrestaurovat, pak se stane součástí dlouhodobé expozice, v níž prezentuje například zvon z roku 1843, který původně visel v kapli zaniklé obce Růžové. Dárcům Městské muzeum Rýmařov velice děkuje!

Text a foto: Michal Vyhliďal

Hedva v rytmu Technotrasa vracela návštěvníky do minulosti

Letošní turistická sezóna v budově textilky Hedva Český brokát je u konce. Oproti předchozím letům byla velmi specifická, což se podepsalo na její rekordní ná-

Moravskoslezský kraj

TECHNOTRASA
surová krása

OBJEVUJ
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
ZDARMA
01. 09. - 31. 10. 2020

Martina Kohoutková provází s Františkem Schielem

František Schiel s manželkou Marií a synem

vštěvnosti. Turismus nejen v České republice, ale i v Evropě se musel letos potýkat s pandemií způsobenou šířením nového koronaviru SARS-CoV-2, způsobujícího onemocnění Covid-19. Ještě na začátku letní sezóny tak panovala značná nejistota, zda si strach lidí z nákazy, uzavřené hranice a vládní protiepidemická opatření nevyberou svou daň.

S externí expozicí o textilnictví přitom měly Městské muzeum Rýmařov a společnost Hedva Český brokát na Opavské ulici smělé plány. V roce 2019 byla otevřena nová část expozice „Jak vzniká tkanina“ díky podpoře z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd v rámci česko-polské spolupráce. I díky tomu návštěvnost v loňském roce překonala tisícovku. Letos muzeum připravilo netradiční komentované prohlídky, které návštěvníky popularizační formou vracejí do minulosti. Tomu odpovídal i rozsáhlý mediální zájem. O plánovaných akcích informovaly Česká televize a regionální televize Polar, Český rozhlas a Radio Proglas, psaly o nich deníky Právo, Mladá Fronta Dnes a Bruntálský deník, magazíny TIM, Turista, Zelení a doba, Kreativ či týdeník 5+2.

Celá prohlídková trasa, zahrnující nejstarší expozici „Dějiny textilnictví na Rýmařovsku“, místnost bývalé pražské prodejny kravát s nábytkem ve stylu art deco, brokátovou místnost a expozici „Jak vzniká tkanina“, byla tak jako v loňském roce rovněž zahrnuta do projektu Moravian-Silesian Tourism, s. r. o., „Technotrasy surová krása“, jehož cílem je mapovat a přibližovat technické památky Moravskoslezského kraje, kterým byla také finančně podpořena z programu „Podpora technických atrakтивit v Moravskoslezském kraji v roce 2020“.

A co letošní program nabízel? Standardní prohlídky byly navýšeny o větší počet návštěvních dnů. Kromě zavedených otevíracích dnů (úterý, čtvrtek, sobota) v květnu, červnu a září bylo během července a srpna otevřeno navíc i ve středu a v pátek. To ale nebylo to hlavní. Městské muzeum Rýmařov ve spolupráci s firmou Hedva Český brokát a herci z Městského divadla Rýmařov uspořádalo sérii mimořádných komentovaných prohlídek. Na ty se návštěvníci museli pro velký zájem objednávat i týdny dopředu v Informačním centru Rýmařov. Od května do konce září se tak ve zhruba dvoutýdenních intervalech uskutečnilo 18 mimořádných prohlídek, vždy dvě v jeden návštěvní den, přičemž v ten poslední, 30. září, se pro velký zájem uskutečnily prohlídky čtyři.

Během mimořádných prohlídek byli návštěvníci seznámeni s historií textilnictví na Rýmařovsku. Nejstaršími dějinami až do roku 1945 provázeli František Schiel (Michal Schreiber) a jeho žena Marie (Barbora Niedobová). S událostmi po odsunu Němců a dobou socialismu ve vztahu k Hedvě seznámil posluchače dělník Lojza (Martin Holouš), tkalcovnou provázela kurátorka expozice „Jak vzniká tkanina“ Mgr. Martina Kohoutková a způsob tkaní předváděla Šárka Kutová.

Uskutečnit se měly ještě čtyři prohlídky ve dvou říjnových termínech. Bohužel kvůli zhoršené epidemiologické situaci a další vlně vládních opatření, v rámci nichž se musely i muzea a galerie v říjnu uzavřít pro veřejnost, byly plánované prohlídky zrušeny. Nutno zmínit, že se již i tyto termíny slušně plnily zájemci. I díky medializaci si mimořádné

prohlídky nenechali ujít nejen obyvatelé Rýmařova a okolí, přičemž řada z nich do Hedvy přišla zavzpomínat na dobu, kdy byli v textilce zaměstnaní. Do města přijelo i značné množství turistů z celého Moravskoslezského kraje, Hané, jižní Moravy i z Čech.

Pro podporu turismu v našem regionu přišel Moravskoslezský kraj s kampaní „Objevuj Moravskoslezský kraj zdarma“. Akce měla probíhat od 1. září do 31. října a měla lákat na bezplatnou návštěvu turisticky významných míst v kraji. Do tohoto projektu bylo zapojeno Městské muzeum Rýmařov, kaple V Lipkách i objekt Hedvy. Kampaň je možno hodnotit jako úspěšnou, byť byla bohužel kvůli druhé vlně šíření koronaviru na počátku druhého říjnového týdne zastavena. Během září se totiž s historií textilnictví na Rýmařovsku přišlo seznámit 600 lidí, což je více než během července a srpna.

Na tomto místě by Městské muzeum Rýmařov chtělo poděkovat hercům z Městského divadla Rýmařov, Základní umělecké škole Rýmařov a Hedvě Český brokát za úspěšnou spolupráci na průběhu letošní sezóny.

STATISTIKA LETOŠNÍ NÁVŠTĚVNOSTI A SROVNÁNÍ S ROKEM 2019

Měsíc	Návštěvnost 2019	Návštěvnost 2020
Květen	33	9
Červen	80	194
Červenec	267	456
Srpen	280	392
Září	206	600
Říjen	135	72
Celková návštěvnost	1001	1723

Kdo nestihl mimořádné komentované prohlídky v letošním roce, nemusí zoufat. Pro velký a pozitivní ohlas je plánuje muzeum s divadelníky zopakovat i během letní sezóny 2021. To však nebude jediné, na co se návštěvníci Hedvy budou moci těšit. Ve spolupráci s Nedělní školou ve Stránském se každou třetí sobotu v měsíci uskuteční tematické workshopy: v květnu bude tkaní pro malé i velké, v červnu se návštěvníci naučí barvit přírodninami. Červencový workshop proběhne v duchu předení, srpen nabídne plstění a v září si zájemci budou moci vytvořit podzemní dekorace z přírodních materiálů s využitím přízí a zbytků textilií. Plánována je také výstava PhDr. Romany Habartové, představující 51 kompletů tradičních lidových oděvů a jejich proměnu v průběhu času, konkrétně v období od roku 1820 do roku 1930. Všechny tyto akce budou zajištěny z dotačních titulů Moravskoslezského kraje a města Rýmařova. Na příští rok podalo muzeum projekt do Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd v rámci česko-polské spolupráce. Pokud se podaří projekt realizovat, budou dosavadní expozice v Hedvě rozšířeny o audiovizuální místnost s výstavními prostory a promítáním krátkometrážního filmu.

*Text: Mgr. Tomáš Lašák
Městské muzeum Rýmařov
Foto: archiv muzea*

Dělník Alois provází sklady textilky

Prohlídka provozu tkalcovny

Turistická sezóna skončila také v kapli V Lipkách

OBJEVUJ
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
ZDARMA
01. 09. – 31. 10. 2020

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PŘEKRAČÁME GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Moravskosleský
kraj

Po prvním říjnovém týdnu se pro letošní rok uzavřely i brány barokního kostela Navštívení Panny Marie, zvaného kaple V Lipkách.

Na rozdíl od Hedvy se na letní turistické sezóně v perle severomoravského baroka výrazně podepsala vládní opatření proti šíření koronaviru. Během května do kaple nezavítal žádný návštěvník, v porovnání s loňským rokem byla návštěvnost nižší také během července a srpna, pouze v červnu překonala loňské číslo. Přitom ještě před začátkem sezóny evidovalo Městské muzeum Rýmařov objednávky mnoha zájezdů z různých koutů České republiky, ale i zahraničních návštěv z Polska či Německa. Ovšem strach ze šíření koronaviru zapříčinil, že většina těchto zájezdů byla zrušena.

Nemohly být uskutečněny ani kulturní akce z projektu „Kulturní dědictví“ financovaného z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd, které by do kaple přilákaly mnohem vyšší počet návštěvníků. Částečná realizace projektu probíhajícího ve spolupráci s Muzeem Wsi Opolskiej v Opoli, partnerem Městského muzea Rýmařov, musela být přesunuta na příští rok. To se snad podaří uskutečnit výstavu o kapli V Lipkách a kostele sv. Kateřiny Alexandrijské z Greboschowa, která bude zahájena pěveckým vystoupením sboru Vox montana z Rýmařova a dále sborů z německého Schottenu, partnerského města Rýmařova, a sboru z Polska.

Kaple byla stejně jako Hedva zapojena do projektu „Objevuj

Moravskosleský kraj zdarma“, což vedlo k rapidnímu navýšení návštěvnosti, jak je patrné z celkové statistiky. Jen během září zavítalo do kostela Navštívení Panny Marie více zájemců než za předchozí měsíce dohromady.

Tento trend by zřejmě pokračoval i v říjnu, byt' byly prohlídky kaple již jen na telefonickou objednávku. Většina z prohlídek však musela být zrušena poté, co kvůli nařízení vlády ČR byly vnitřní prostory turistických objektů uzavřeny. I díky zářijovému boomeru tak byla celková návštěvnost kaple srovnatelná s loňským rokem.

Obdobné obtíže jako v kapli a Hedvě provázely také letní sezónu v Městském muzeu Rýmařov, které se po nuceném jarním uzavření v polovině března pro veřejnost znovu otevřelo až na konci května. Ani sem se však návštěvníci nevrátili okamžitě, a letošní letní návštěvnost byla nižší v porovnání s ostatními roky. Nejvyšší počet návštěvníků zaznamenalo muzeum v září, a to díky zapojení do krajského projektu „Objevuj Moravskosleský kraj zdarma“. Věříme, že příští sezóna již nebude negativně ovlivněna koronavirovou pandemií a turisté opět zavítají do našeho regionu ve vyšším počtu. Z důvodu omezení služeb po některé měsíce roku nechalo muzeum vytvořit virtuální prohlídku muzea, Hedvy a geologické expozice na Hrádku, která je k vidění na nových stránkách muzea.

Mgr. Tomáš Lašák

Městské muzeum Rýmařov

STATISTIKA LETOŠNÍ NÁVŠTĚVNOSTI KAPLE A SROVNÁNÍ S ROKEM 2019		
Měsíc	Návštěvnost 2019	Návštěvnost 2020
Květen	33	0
Červen	80	113
Červenec	269	141
Srpen	278	153
Září	209	415*
Říjen	135	65*
Celková návštěvnost	1004	887

* Projekt Objevuj Moravskosleský kraj zdarma

STATISTIKA LETOŠNÍ NÁVŠTĚVNOSTI MUZEA A SROVNÁNÍ S ROKEM 2019		
Měsíc	Návštěvnost 2019	Návštěvnost 2020
Květen	360	28
Červen	192	230
Červenec	236	158
Srpen	359	248
Září	215	349*
Říjen	100	91*
Celková návštěvnost	1462	1104

* Projekt Objevuj Moravskosleský kraj zdarma

Kraj přispěl informačnímu centru

Rýmařov

Moravskosleský
kraj

Moravskosleský kraj vyhlásil dotační program „Podpora turistických informačních center v Moravskosleském kraji v roce 2020“. Rýmařovské informační centrum připravilo projekt pod názvem „Zkvalitnění služeb TIC“ a získalo finanční prostředky na vytvoření nástěnné turistické mapy mikroregionu Rýmařovska s vyznačením nejzajímavějších míst ve městě a blízkém okolí. Kromě toho byly zhotoveny nové propagační předměty: kapesní peněženky, antistře-

sové balónky, poznámkové bloky, igelitové tašky a krásné 3D pohlednice s radnicí. Byla také pořízena čtečka čárových kódů a zaplacen poplatků za certifikaci jednotné klasifikace turistických informačních center. Další část financí byla použita na aktualizaci webových stránek Turistického informačního centra, vzdělávací kurz angličtiny pro zaměstnance informačního centra ke zlepšení komunikace se zahraničními turisty a také na hru „Rýmařovská hledačka“. Všechny zmíněné aktivity poslouží k propagaci města a regionu a také ke zkvalitnění služeb pro turisty i místní obyvatele.

Foto a text: Iva Kyjáková

Městské muzeum Rýmařov a Galerie Octopus
vás zvou na výstavu kreseb, grafik a maleb

JITKA A KVĚTA VÁLOVY DVĚ TĚLA, JEDNA DUŠE

Květa Válová, Návrat (1995)

Výstava bude zahájena 3. října v 16 hodin
a potrvá do 29. listopadu 2020
Úvodní slovo Dagmar Šubrtová
Hudební vystoupení šumperského sboru ŽAVEZ

Městské muzeum Rýmařov a Galerie Pranyř vás zvou na výstavu fotografií

JIŘINA a JIŘÍ HANKEOVI VÁLOVKY

Jiří Hanke, Sestry Válovky

Výstava bude zahájena 3. října v 16 hodin
a potrvá do 29. listopadu 2020
Úvodní slovo Dagmar Šubrtová
Hudební vystoupení šumperského sboru ŽAVEZ

STROM SPLNĚNÝCH PŘÁNÍ PRO DĚTSKÉ CENTRUM PAMPELIŠKA

v Informačním centru
při Městském muzeu Rýmařov
od 16. 11. do 18. 12. 2020

Přijďte si vybrat vánoční přáníčko dětí z Dětského centra
Pampeliška v Janovicích, Zařízení pro děti vyžadující
okamžitou pomoc – ZDVOP a splňte jejich přání.

Pokud bude IC z důvodu
nařízení vlády ČR pro
veřejnost zavřené, přáníčka
si budete moci vybrat
prostřednictvím facebooku
@ickorymarov a e-mailu
icko@inforymarov.cz.

Dle nařízení Vlády ČR je

**MĚSTSKÉ MUZEUM
RÝMAŘOV
i
INFORMAČNÍ CENTRUM**

do odvolání

ZAVŘENO

Citát: Inteligentní lidé vědí, že lze věřit jen polovině toho, co slyší. Velice inteligentní vědí které polovině. *George Bernard Shaw*

(Nejen) literární výročí

2. 11. 1950 zemř. George Bernard Shaw, anglický spisovatel, nositel Nobelovy ceny (nar. 26. 7. 1856) – 70. výročí úmrtí 3. 11. 1910 nar. Karel Zeman, režisér a scenárista (zemř. 5. 4. 1989) – 110. výročí narození 4. 11. 2010 zemř. Viola Fischerová, spisovatelka (nar. 18. 10. 1935) – 10. výročí úmrtí 5. 11. 1890 nar. Jan Zrzavý, výtvarník (zemř. 12. 10. 1977) – 130. výročí narození 6. 11. 1880 nar. Robert Musil, rakouský spisovatel (zemř. 15. 4. 1942) – 140. výročí narození 8. 11. 1890 zemř. César Franck, francouzský skladatel (nar. 10. 12. 1822) – 130. výročí úmrtí 9. 11. 1980 zemř. Toyen, vl. jm. Marie Čermínová, výtvarnice (nar. 21. 9. 1902) – 40. výročí úmrtí 11. 11. Významný den ČR – Mezinárodní den válečných veteránů – výročí podpisu příměří, kterým v roce 1918 skončila 1. světová válka 13. 11. 1850 nar. Robert Louis Stevenson, skotský spisovatel (zemř. 3. 12. 1894) – 170. výročí narození 14. 11. 1840 nar. Claude Monet, francouzský výtvarník (zemř. 5. 12. 1926) – 180. výročí narození 15. 11. Den vězňů spisovatelů – vyhlášen Mezinárodním centrem PEN klubu roku 1993	15. 11. 1670 zemř. Jan Amos Komenský, pedagog, filosof, biskup Jednoty bratrské (nar. 28. 3. 1592) – 350. výročí úmrtí 16. 11. 1810 nar. Karel Hynek Mácha, spisovatel (zemř. 6. 11. 1836) – 210. výročí narození 17. 11. Státní svátek ČR – Den boje za svobodu a demokracii, výročí perzekuce českého studentstva v roce 1939 a zahájení sametové revoluce v roce 1989 20. 11. 1910 zemř. Lev Nikolajevič Tolstoj, ruský spisovatel (nar. 9. 9. 1828) – 110. výročí úmrtí 21. 11. 1870 zemř. Karel Jaromír Erben, spisovatel (nar. 7. 11. 1811) – 150. výročí úmrtí 23. 11. 1990 zemř. Roald Dahl, anglický spisovatel (nar. 13. 9. 1916) – 30. výročí úmrtí 24. 11. Mezinárodní den boje proti konzumnímu způsobu života, Den nenakupování (poslední pátek v listopadu) 24. 11. 1870 zemř. Lautréamont, vl. jm. Isidore Ducasse, francouzský básník (nar. 4. 4. 1846) – 150. výročí úmrtí 28. 11. 1970 zemř. Jan Drda, spisovatel (nar. 4. 4. 1915) – 50. výročí úmrtí 30. 11. 1900 zemř. Oscar Wilde, anglický spisovatel irského původu (nar. 16. 10. 1854) – 120. výročí úmrtí

Čtenářská výzva

Rýmařovská knihovna se znovu připojila ke Čtenářské výzvě, kterou pořádá web Databazeknih.cz. Jejím cílem je objevovat nové knihy hrou. Stačí přečíst dvacet knižních titulů, které vyhovují dvaceti po-

kynům. Ty najdete na webu Databazeknih.cz, na našem facebooku a webových stránkách knihovny rymarov.cz.

Kniha s názvem vystihujícím vaši osobnost nebo náladu

Kristina Májová: O ostatních nevím nic

S blížícím se koncem roku si my, kteří jsme se rozhodli splnit Čtenářskou výzvu, začínáme rekapitulovat své seznamy a hledat ještě nesplněná kritéria. Knihu, kterou doporučuji, uplatním do podmínky *Kniha s názvem vystihujícím vaši osobnost nebo náladu*. Napsala ji Kristina Májová a jmenuje se *O ostatních nevím nic*. Pro všechny, kteří výzvu plní, je tato kniha pokladem, poněvadž hrdinka trpí psychickou poruchou, od autorky jste jistě nic nečetli, odehraje se v ní svatba nebo pohřeb a byla poprvé vydána v roce 2020. Kristina Májová je osmatřicetiletá scenáristka a dramaturgyně, její scénáře byly několikrát oceněny v soutěži Filmové nadace. Je spoluautorkou scénáře ke komedii *Martin a Venuše* a její rozhlasová hra *Terapie tmou* zvítězila v roce 2016 v soutěži Prix Bohemia Radio Autor. Od roku 2012 spolupracuje jako externí dramaturgyně s Filmovým centrem České televize.

Hrdinkou knihy *O ostatních nevím nic* je Alice, kterou sledujeme od jejího narození až po dobu krátce po maturitě. Alice žije v přesvědčení, že když si něco intenzivně přeje a své přání dostatečně často opakuje, nakonec se jí díky tajemnému jedinci (v knize označován jako ON) vždycky splní. Kromě této „superschopnosti“ se Alice vyznačuje tím, že jako dítě nemluví, respektive mluví tajnou řečí. Tím ovšem hrdinčina výstřednost zdaleka nekončí. Jednu dějovou linii románu tvoří Alicin vztah k postaršímu muzikantovi, jímž je posedle uhranutá, vystříhuje si články o něm, rozhovory umí citovat z paměti, ví o jeho životě všechno, což jí pomůže při osobním setkání s ním, zná ho totiž lépe než on sám sebe. Spletité

a nejednoduché vztahy prožívá i v rodině. Úzkostná matka – vdova a svérázná babička Olga tvoří její nejbližší okolí, a jak už to bývá, s nejbližšími lidmi často prožíváme ty nejsložitější vztahy.

V knize je výborně zachycena první pubertální zamilovanost, alkoholové úlety i zkušenosti se sexem. Autorka výstižně popisuje teenagerskou neohrabanost a trapnost iniciačních situací, je k nim jmeně ironická, ale postavy neshazuje, ani se jim nevysmívá. Kristina Májová napsala knihu jazykem, jenž neexhibuje, nestrhává na sebe pozornost, takže se můžeme plně věnovat příběhu, který je originální a vzhledem k tomu, že jde o debut, myslím povedený.

Babička ví, že se chová špatně, když předstírá, že je mrtvá. Je to však jediný moment, kdy od toho dítěte získává nějakou zpětnou vazbu, kdy vidí, že Alici na ní záleží, že ji má ráda. Bojí se, že jednou k žádné reakci nedojde a ona ji nechá jen tak bez pomoci ležet, i dnes se toho bála, trvá to čím dál déle, než přijde. Jakkmile se však Alice rozvzlyká a rozkřičí, cítí Olga provinilou radost, nedokáže se ovládnout. Každá Alicina rána, každé zatahání jako by jí dokazovalo, že si přeje, aby byla naživu. Když je po všem, byla by ráda, aby i Alice dělala, jako by se nic nestalo, že si jen tak hrály.

(MÁJOVÁ, Kristina. *O ostatních nevím nic*. 1. vyd. Brno: Host, 2020, s. 86.)

Petra Klimentová, Městská knihovna Rýmařov

VU3V s přednáškou o kritickém myšlení pro seniory

Ve středu 30. září začal zimní semestr Virtuální univerzity 3. věku, kterou pořádá Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, pro níž je rýmařovská knihovna už od roku 2012 konzultačním střediskem. Pro aktuální semestr si studenti vybrali téma Leonardo da Vinci (1452–1519): renesanční uomo universale.

Virtuální univerzita 3. věku (VU3V) je díky městské knihovně přístupná zdejšími seniorům už osm let, za tu dobu její studenti absolvovali šestnáct semestrálních kurzů na nejrůznější témata, od astronomie, geometrie a informačních technologií přes českou historii, genealogii a dějiny oděvní kultury až k renesančnímu a baroknímu umění. Spektrum kurzů VU3V se postupně rozšiřuje a nabízí i výklad života a díla některých výrazných osobností; loni se v Rýmařově „na dálku“ přednášelo o Michelangelu Buonarrotim, nyní o Leonardu da Vincim. Videopřednášky pro seniorské studenty připravují přední znalci oboru, v případě obou zmíněných umělců je to doc. Mgr. Martin Pavlíček, Ph.D., z Katedry dějin umění FF Univerzity Palackého v Olomouci, který v roce 2016 vystoupil v knihovně i s živou přednáškou o barokním umění v Rýmařově a okolí.

První letošní setkání studentů VU3V v rýmařovské knihovně, které mělo obvyklou formu promítání videopřednášky a následného cvičného vyplňování on-line testů, mělo ještě pokračování – živou přednášku Ing. Zdeňka Svobody, CSc., z Nadace Lepší senior o kritickém myšlení pro seniory. Autor ji nazval *Mediální obezřetnost* a zaměřil se v ní na způsoby rozpoznávání tzv. fake news v médiích nebo na sociálních sítích. Vysvětlil, jak a kde ověřovat informace, jak poznat dezinformaci, jaké signály mohou prozradit, že se autor sdělení snaží se čtenářem či divákem manipulovat, nebo proč nereagovat na výzvy k rozeslání hoaxů.

Výklad Zdeňka Svobody byl srozumitelný a přehledný, a třebaže se

zaměřuje na seniory, které přednášející pokládá za zvláště zranitelnou skupinu, měl by potenciál oslovit posluchače všech generací včetně dospívajících.

VU3V v tomto semestru pokračuje podle obvyklého schématu, schůzky studentů v knihovně byly naplánovány v intervalu 14 dnů až do prosince. Po povinném přechodu studia na vysokých školách včetně univerzit třetího věku na distanční výuku v říjnu však musely být přerušeny a kurz pokračuje formou samostudia.

Noví zájemci se mohou přihlásit do letního semestru 2021 na tel. 778 532 965, e-mailové adrese akvizice@knihovnarymarov.cz nebo přímo v knihovně.

*Foto a text: Zdenka Přikrylová
Městská knihovna Rýmařov*

Druhá noc literatury v Rýmařově

Ve středu 7. října se odehrál 14. ročník Noci literatury, kterou organizují Česká centra a EUNIC – sdružení evropských kulturních institutů a ambasád spolu s knihovnami a dalšími kulturními stánky po celé republice. Rýmařovská knihovna se připojila podruhé.

Loni se účastníci první rýmařovské Noci literatury podívali do bývalého zámeckého pivovaru v Janovicích, letos happening hostila historická budova na ulici Julia Sedláka, která byla postavena na počátku 70. let 19. století pro nižší reálné gymnázium. Podle něj se i celá ulice ještě před druhou světovou válkou jmenovala Realschulgasse. Vzdělávání nových generací místních průmyslníků a obchodníků budova sloužila třicet let. Poté ji vystřídal majestátní objekt v sousedství, vystavěný na počátku 20. století pro potřeby vyššího reálného gymnázia (Oberrealschule, dnešní ZŠ Jelínkova) a do opuštěné budovy se poté přestěhoval úřad okresního hejtmantství. Stavba však musela být zvýšena o další patro.

Po válce v budově sídlily kanceláře okresní správní komise a následně okresního národního výboru. Po zrušení rýmařovského okresu v roce 1960 sem bylo umístěno ředitelství Jednoty. Po revoluci budova stejně jako řada dalších ve městě ztratila plné využití, v dřívěj-

Matěj T. Růžička čte Tkaničky, foto: R. Panáček

ších učebnách a kancelářích se střídaly provozovny drobných řemeslníků, malé prodejny, restaurace s hernou nebo noční klub. Budova chátrala a degradovala i nevhodnými stavebními úpravami. Teprve před dvěma lety jí svitla naděje na záchranu, když ji v dražbě koupila firma Turistické známky.

Budovou, která postupně prochází rekonstrukcí, účastníky Noci literatury provedl jednatel firmy Turistické známky David Holub. Ukázal již opravené a zpřístupněné prostory turistického informačního centra nebo výrobu známek, ale i prostory, které renovací teprve procházejí a v nichž by měla v budoucnu vzniknout třeba kavárna a restaurace.

Návštěvníci vystoupali až do druhého patra, kde byl v sálku s krásným výhledem do parku připraven prostor ke čtení. Úvodní text Jiřího Karla o historii budovy přednesl Vladimír Stanzel a četby z vybraných literárních textů se ujal Matěj T. Růžička. Režisér, dramaturg, herec a pedagog JAMU profesně působí především v Brně, už několik let ale žije na Rýmařovsku, ve Stříbrných Horách, kde realizoval se studenty několik představení pod širým nebem. Ukázky z českých překladů knih *Továrna na vafle* nizozemského autora

Foto: R. Panáček

Romana Helinskiho a *Tkaničky* italského spisovatele Domenica Starnoneho a ze slovenské prózy Vandy Rozenbergové *Tri smrtky sa plavia* v originále měly v jeho podání spád a šmrnc. Zvláště při četbě z *Tkaniček* se u posluchačů střídalo mrazení v zádech se smíchem. Všechny tři knížky jsou k zapůjčení v rýmařovské knihovně.

Druhá rýmařovská Noc literatury byla poznamenána utužujícím se režimem opatření proti šíření nemoci Covid-19. Původní květnový termín bylo nutné přesunout na říjen a i náhradní se odehrál těsně před dalším omezením akcí již v atmosféře menší ochoty lidí vyrazit za kulturou. *Zdenka Příkrylová, Městská knihovna Rýmařov*

Čtenářská výzva 2020

1. Kniha, jejíž autor letos slaví kulatiny
2. Kniha, která má v názvu den v týdnu
3. Kniha, jejíž hlavní postava má vaše vysněné povolání
4. Kniha, která má na obálce květinu
5. Kniha, jejíž hlavní hrdina trpí psychickou poruchou
6. Kniha, která vás zaujala svým názvem
7. Kniha o holocaustu
8. Kniha s názvem vystihujícím vaši osobnost nebo náladu
9. Kniha, jejíž první věta začíná zájmenem
10. Kniha autora, od kterého jste ještě nic nečetli
11. Kniha autora, který získal cenu E. A. Poea
12. Kniha, která je na Databázi knih v době čtení méně než 20x v Přečtených
13. Kniha od dánského autora
14. Kniha básní
15. Kniha, jejíž obálka se vám nelíbí
16. Kniha, která má v názvu slovo „aneb“
17. Kniha, ve které se odehrává svatba nebo pohřeb
18. Kniha, jejíž název je na obálce červenou barvou
19. Kniha poprvé vydaná v roce 2020 (nová kniha)
20. Kniha, která nesplňuje ani jedno z předešlých témat letošní výzvy

Čtenářská výzva pro děti školní rok 2020/2021

1. Kniha od britského spisovatele
2. Kniha o přírodě
3. Kniha, která má na obálce zvíře
4. Kniha, ve které se řeší záhada
5. Kniha o přátelství
6. Kniha, jejíž autorkou je žena
7. Strašidelná kniha
8. Kniha od tvého oblíbeného spisovatele
9. Kniha s otázkou v názvu
10. Dobrodružný román
11. Kniha, jejíž děj se odehrává v cizích krajích
12. Kniha, která má v názvu 3 slova
13. Kniha s fantasy námětem
14. Kniha, na jejíž obálce je žlutá barva
15. Kniha, o které mluvila paní učitelka

Týden knihoven v rouškách

Těsně před vyhlášením opatření omezujících provoz kulturních institucí stihl v rýmařovské knihovně proběhnout Týden knihoven. Od pondělí 5. října do pátku 9. října mohli čtenáři využít některých výhod nebo se účastnit akcí pro veřejnost. Do Týdne knihoven časově zapadla i Noc literatury.

Týden knihoven každoročně probíhá začátkem října a ani letošní rok nebyl pandemií navzdory výjimkou. Omezení spojená se snahou zpomalit šíření nemoci Covid-19 v populaci jej přesto ovlivnila. Od pondělí 5. října například začal platit zákaz pořádat vnitřní akce s účastí vyšší než deset lidí s výjimkou divadelních, filmových a jiných umě-

leckých představení (max. 500 lidí). A tak zatímco dle definic pondělní beseda s cestovatelem Petrem Nazarovem spadala do akcí pro deset lidí, středeční Noc literatury patřila ke zmíněné výjimce. Návštěvnost byla v obou případech nižší než obvykle, ochota navštěvovat kulturní akce obecně poklesla a přes avizování, že akce budou, je část potenciálních návštěvníků pokládala za zrušené.

Během Týdne knihoven, a už i několik dní před jeho začátkem, navštěvovaly knihovnu rovněž jednotlivá oddělení Mateřské školy Rýmařov. V půjčovně pro děti pro ně kolegyně připravila dopolední program se

Beseda o Novém Zélandu, foto: Petr Nazarov

Noc literatury v bývalé Jednotě, foto: Michal Vyhlídal

čtením, vyprávěním a hrami. Bohužel ani v případě školek nebylo možné uskutečnit všechny domluvené návštěvy a část dětí z mateřinek se do knihovny podívá teprve po skončení nouzového stavu.

Součástí Týdne knihoven jsou oblíbené bonusy, možnost přihlásit se do knihovny zdarma, pro registrované čtenáře pak vrátit opožděné výpůjčky bez sankce. Letos přibyla ještě možnost po celý týden, tj. až do neděle 11. října, stahovat zdarma e-knihy z webu www.palm-knihy.cz.

Od pondělí 12. října, resp. středy 14. října začala celostátně platit ještě přísnější omezení, všechny školy včetně základních přešly na distanční výuku, a tak musela knihovna zatím zrušit plánované akce pro školy, např. již jednou odložené pasování prvňáčků na čtenáře, besedu se spisovatelkou Ester Starou pro druhý stupeň nebo projektový den pro středoškoláky. Pro tyto pořady se bude hledat náhradní termín podle postupného uvolňování epidemiologických opatření, v něž všichni doufáme.

Zdenka Přikrylová, Městská knihovna Rýmařov

Mateřské školy v půjčovně pro děti, foto: archiv Městské knihovny

Organizace a spolky

Vůdce střediska odešel... Skaut v Rýmařově pokračuje

Když se v Rýmařově řeklo slovo „skaut“, snad každému hned v hlavě svítlo jméno Alois Šimko – Loy. Nikdo nebyl od roku 1990 se skautingem v našem městě spjat více. 15. září 2020 se Loy bohužel vydal na poslední vandr...

„Co teď? Co bude se střediskem? Je tady vůbec plnohodnotný nástupce?“ Tyto otázky si klademe i my, oddíloví vedoucí, kteří jsme zůstali. V tuto chvíli víme zcela určitě, že chceme nadále pokračovat. Tradice skautingu je v Rýmařově pevně zakořeněna, a ačkoli se některá období nepřekonávají snadno, věříme, že navážeme na vše, co zde Loy pracně budoval.

Dovolím si pro vaši představu v bodech shrnout činnosti, jichž se středisko pod jeho vedením účastnilo:

- letní skautské tábory – organizované bez přestávky až do roku 2017;
- okresní závody mladších i starších členů (světlušek, vlčat, skautů a skautek) známé jako Svojsíkův závod;
- řada výprav a oslav skautských i republikových svátků, které patří do každoročního programu střediska – vítání jara, den sv. Jiří, sázení lip k výročí našeho státu, vánoční besídka..., výlety do blízkých i vzdálenějších koutů naší země;
- převoz a rozdávání Betlémského světla;
- Tříkrálová sbírka (pod záštitou Charity);
- Květinový den, tzv. Český den proti rakovině (pod záštitou Ligy proti rakovině);
- Velká cena Indiana Jonese – soutěž ve westernových disciplínách.

Vzpomenout lze jistě i jiné.

Loy byl činorodou, podnikavou osobou se spoustou koníčků, pro mnohé z nás vzorem, kterému je těžko se přiblížit. Říká se, že vzory

táhnou – a zde to platilo dvojnásob. Skauting je založen na lidech s širokým rozhledem, zapálených pro věc, na přirozených autoritách obdařených schopností předávat své poznatky druhým. Takové lidi skauting potřebuje a přesně takový Loy byl. A my mu za to vzdáváme hold a děkujeme!

Děkujeme za pestrou paletu dovedností, kterým nás naučil, za příležitosti, které nám nabídl, za prostor a jeho čas. Jen málokdo si dnes dokáže a chce udělat čas pro druhé.

Konkrétně já (za svou generaci) děkuji za jedinečné dětství, za krásné vzpomínky a nespočet zdolaných výzev, prožitých dobrodružství a nepřekonatelný pocit sounáležitosti.

Kdyby v tuto chvíli chtěl někdo cokoli proti řečenému namítnout, prosím, necht ztížit svůj hlas. Všichni jsme pouze lidmi s četnými chybami, které k nám neodmyslitelně patří. Nikdo není a nebude dokonalý.

Byl to zkrátka Loy. Přenášel ze světa skautingu do běžného života to, co je jeho smyslem, dělal to srdcem a my nezapomeneme. Slibujeme.

Skaut je na rozdíl od jednostranně zaměřených kroužků výchovnou organizací, jež má za cíl rozvíjet osobnost člověka ve všech směrech – např. vést k samostatnosti a zodpovědnosti, poskytovat praktické návody pro život, učit morálním hodnotám (fair play, pomoci slabším, péči o své okolí),

procvičovat pozornost, obratnost, zpěv, tanec či divadlo, ale přináší také silné přátelské vztahy, často na celý život; s přidanou hodnotou těsného kontaktu s přírodou.

Vše výše zmíněné bychom do budoucna rádi předávali dětem a mládeži v našem městě, jako tomu bylo doposud.

Za Junák – český skaut, středisko Rýmařov, z. s.

Mgr. Lenka Čajanová – Tkanička, t. č. zástupkyně vůdce střediska

Renata Karlová oceněna za práci v Azylovém domě Bethel Rýmařov

Vedení a vedoucí oblastí Slezské diakonie při příležitosti podzimních oslav 30. výročí vytypovali několik zaměstnanců, kteří se nejvíce či nejvýznamněji zasloužili o rozvoj Slezské diakonie, jsou nositeli vynikajících pracovních výsledků, přístupu k práci a lidem. Vedení této organizace si je vědomo, že dobří zaměstnanci stojí za kvalitně poskytovanou sociální službou. Při oceňování vyjádřili hrdost, že ve Slezské diakonii pracuje spousta lidí s vysokou odborností, ale také s velkým srdcem pro pomoc potřebným lidem. Tito zaměstnanci byli oceněni na konferenci Slezské diakonie v kontextu společenských výzev dne 2. října 2020.

Za oblast Bruntál, Krnov získala ocenění Renata Karlová, koordiná-

torka programu a pracovnice v sociálních službách. Pracuje ve Slezské diakonii již 10 let, konkrétně v Azylovém domě Bethel Rýmařov pro muže bez přístřeší. Jak o ní říkají nadřízení a kolegové, svou přirozenou autoritou a pozitivním přístupem ke klientům i ke své práci prezentuje a naplňuje hodnoty, na kterých stojí Slezská diakonie. Její organizační schopnosti, obětavost, pozitivní a profesionální přístup vytváří příjemné pracovní prostředí a vede ke stabilitě pra-

covního týmu. Aktivně se také účastní pracovní skupiny v rámci komunitního plánování. Prosazuje myšlenku Housing first, tedy poskytnout potřebným především bydlení. Neustále sleduje nové trendy v sociální práci a přináší podněty do činnosti celého týmu. Slezská diakonie mimo jiné oceňuje její skromnost, vstřícnost a spolehlivost.

JS

Zdroj a foto: Slezská diakonie

Tým Hope House pracuje hlavně v ulicích

Nová sociální služba poskytovaná na území Rýmařova funguje pár měsíců a její poslání usilovat o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním stylu sociálně vyloučených obyvatel v Rýmařově a jeho příměstských částech je zajímavé téma. Redakce proto oslovila terénní pracovníci Barboru Niedobovou, aby čtenáře blíže seznámila s tím, na čem pracuje.

Ve stručnosti lze shrnout, že terénní programy jsou poskytovány osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatelé návykových, omamných a psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života.

Máte za sebou prvních několik týdnů práce v Rýmařově, jak je zatím hodnotíte?

V průběhu září a části října se nám podařilo navázat mnoho kontaktů, ať už se žáky základní školy či se studenty střední odborné školy, kteří jsou přes týden ubytováni na internátě. Proběhly první společné akce, například úklid veřejného prostranství nebo rozvíjející se myšlenka naskoušení studentského představení, které by se realizovalo na netradičních místech ve městě. Práce se rozvíjela velice nadějně, bohužel naši snahu přerušila šířící se pandemie a s ní spojená opatření. V práci jsme ovšem neustali, komunikace se přesunula do online režimu a započaté projekty připravujeme na chvíli, kdy budeme moci pokračovat.

Co si můžeme představit pod pojmem „realizace terénu“? Jak to probíhá?

Terénní činnost je realizována vždy v pondělí a úterý v odpoledních hodinách, kdy se naši pracovníci pohybují v lokalitách kolem škol a v místech většího výskytu dětí a mladých dospělých – například v okolí parku, Flemmichovy zahrady a podobně. Navazujeme s nimi kontakty, předáváme informace a nezájímá nás bezprostředně zasahujeme v situacích, jako jsou drobné šarvátky, ať už slovní či fyzické. Děti s námi komunikují a často se nám zpětně ozývají, nejčastěji formou facebookového chatu.

Je složité navázat kontakt a posleze si udržet důvěru?

Je třeba při kontaktech postupovat velmi citlivě. Důvěra se buduje těžce a snadno o ni přijdete. Jde o to, aby děti věděly, že jsou s námi v bezpečí, přístupujeme k nim bez předsudků, služba je anonymní, poskytovaná zdarma. Zkrátka že mají na koho se obrátit, pokud si s něčím neví samy rady či si potřebují jen tak popovídat. Pokud nás děti potkávají opakovaně a zvyknou si na naši přítomnost, samy se na

nás obrazejí, pozdraví a rády si popovídají. Děti totiž velmi dobře rozpoznávají vaše úmysly. Tento šestý smysl u nich funguje obzvláště dobře.

Máte v plánu začlenit tyto děti a mladé dospělé do nějaké volnočasové aktivity?

To je jeden z hlavních pilířů naší práce. Spousta dětí i studentů, nejen zde ve městě, v odpoledních hodinách nemá co na práci. Ať už z důvodů ekonomických či jiných nejsou zaměstnáni kroužky či jinými zájmy, nudí se a posedávají na různých místech ve městě a okolí. Obyvatelé Rýmařova jistě vědí, o která místa jde. Proto se snažíme nabídnout těmto mladým lidem alternativu k trávení volného času na sociálních sítích či v nudících se skupinkách. Jak jsem již zmínila, nadějná je myšlenka streetového divadla, která je, jak se zdá, pro naši cílovou skupinu velmi atraktivní. Také se snažíme vzbudit zájem o sportovní aktivity či o zapojení do úklidu veřejných prostor. Jde to, ne že ne. Za ten měsíc a kousek jsem se setkala s velmi kladnou odezvou a kus práce již za námi je. Teď jen všichni doufáme, že se situace s pandemií brzy zlepší a my budeme moci co nejdříve pokračovat v započaté práci. Do té doby nabízíme možnost doučování či asistence při online výuce. S dětmi komunikujeme přes náš facebookový profil *Hope House, z. s., Rýmařov – terénní programy* a moc se těšíme, až se budeme moci zase aktivně potkávat, povídat si a společně přemýšlet, jak zlepšit nejen kvalitu jejich života, ale třeba taky dalších obyvatel města. Už aby to bylo.

JS

Foto: Barbora Niedobová

Letošní ročník Bugrfestu proběhl venku

Máme úspěšně za sebou osmý ročník Bugrfestu, který měl proběhnout standardně v květnu. Kvůli covidu byl přesunut na září. To, že se festival nakonec uskutečnil, s odstupem času považujeme za zážitek. I přes peripetie, kdy jsme ještě dva dny před festivalem nevěděli, jestli vůbec proběhne, jsme se nevzdali a akci přesunuli do venkovních prostor před kulturní dům. Můžeme vlastně poděkovat vládě, že nám neumožnila využít klasické vnitřní prostory sálu kulturního domu. Odteď již bude Bugrfest venkovní záležitostí.

Z důvodu uzavření hranic nemohli přijet Depresy ze Slovenska a z důvodu nemoci se omluvili pražští Diligence. V omezené produkci, která mohla znít jen do 22 hodin, vystoupilo v provizorních podmínkách šest kapel. Mayd ze Zlína odstartovali po 15. hodině, následovali Bestial Therapy z jižní Moravy. Dále pozvání přijali Six Degrees of Separation, kteří účinkovali už na prvním ročníku festivalu v roce 2013. Po nich následovala legendární bzenecká thrashová

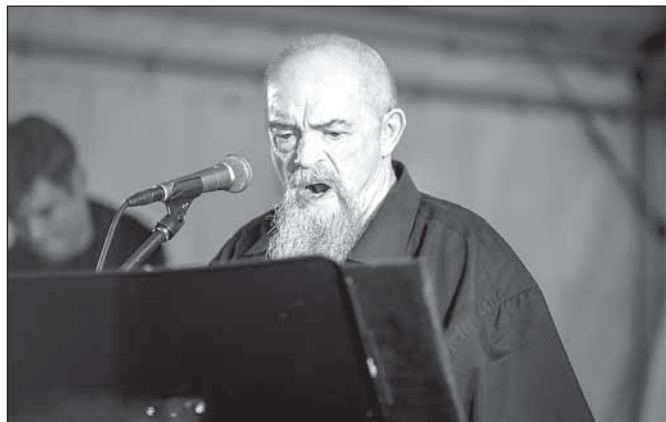

kapela Shaark a fanoušci, kterým již bylo chladno, se dostávali do varu. Hvězdou večera nebyl nikdo jiný než oblíbený Big Boss se svou kapelou Big Boss Band, která ukončuje své hudební působení. Celý festival dovedli do finále Carnal Diafragma z Ostravy, a co se dělo pod pódiem, to pozitivně zaskočilo i samotné muzikanty. Během chladného večera si fanoušci užívali tanečky v podání gore grindu. V podstatě všechny kapely v tomto roce hrály poprvé, a jak to vypadá, i naposledy. Navzdory situaci, která panovala, se nás sešlo cca

300 hlav. Moc všem děkujeme, že byli v této těžké době součástí Bugrfestu a nenechali ho letos zaniknout. Děkujeme za podporu při zakoupení festivalového merche. Podrobnější poděkování na stránkách vašeho – našeho Bugrfestu. Pevně věříme, že se uskuteční i 9. ročník. Bratři Pavlíkovi se na vás těší opět na open air festivalu 8. května 2021.

Marek Pavlík

Foto: Jaroslav Bezruč

Do Krajské potravinové sbírky se zapojili i občané Rýmařovska

V týdnu 19.–23. října proběhla již podesáté Krajská potravinová sbírka. Tato akce má nejen pomoci potřebným, ale také upozornit na plýtvání jídlem. Obyvatelé Rýmařovska mohli přispět díky zapojení Dětského centra Pampeliška.

Potravinová sbírka se koná u příležitosti Mezinárodního dne za vymýcení chudoby, který připadá na 17. října. Cílem je sběr trvanlivých potravin, které budou poskytnuty lidem ohroženým chudobou, jako jsou matky s dětmi v azylových domech, lidé bez domova, osamělí senioři apod. Hlavním partnerem Krajské potravinové sbírky je Potravinová banka v Ostravě, jejíž zásoby se kvůli koronavirové krizi snížily na minimum.

Na Rýmařovsku převzalo záštitu nad touto akcí Dětské centrum Pampeliška. Lidé sem mohli celý týden dovážet trvanlivé potraviny

či drogerii. Do sbírky se zapojili také zaměstnanci Městského úřadu Rýmařov, kteří nashromážděné potraviny předali ve středu 21. října. Ředitelka dětského centra Bc. Andrea Palysová, DiS, pak všechny dovezené věci třídila a evidovala.

„Do této akce jsme se zapojili poprvé a velice nás potěšil zájem veřejnosti. Celkem se vybralo 364,25 kg potravin a 17,5 kg drogistického zboží. Chceme touto cestou poděkovat všem, kteří přispěli,“ řekla Andrea Palysová.

Vše bylo následně předáno Potravinové bance v Ostravě, která věci rozdává potřebným, a to prostřednictvím Charity, Armády spásy nebo Slezské diakonie.

Jana Krajčová

Foto: Andrea Palysová, redakce

Dětský rybářský kroužek pořádal závody

Činnost dětského rybářského kroužku při MO ČRS Rýmařov pokračovala i po prázdninách, jednak pravidelnou teoretickou výukou v klubovně, ale zejména pobyty u našich rybníků, spojenými s poznáváním krás jesenické přírody.

Mezi zajímavé akce patřily dětské rybářské závody, které se konaly 27. září na Podolském rybníku v Rýmařově. Závodů se i přes značnou nepřízeň počasí zúčastnilo 18 dětí. Jen rybám se do chladného počasí z vody nechtělo, a tak se jich podařilo ulovit jen několik málo. Děti měly ale i tak radost z grilovaných specialit a cen věnovaných sponzory.

3. října jsme se, trochu předčasně, loučili se sezónou

tradičním chytáním pstruhů. Letos to bylo poprvé na pstruží líhni v Břidličné, kam dorazilo 16 dětí. Před samotnými závody nás líhni provedl Ing. Milan Pavlík, který dětem ukázal mnoho druhů ryb českých vod a velmi poutavě o nich a dalších vodních živočišných vyprávěl. Jeho vyprávění zaujalo i pstruhy, protože dětem na háčky skákali pomalu sami, takže každý si odnesl alespoň tři ryby. Ve středu 21. října jsme procházku spojili s úklidem kolem rybníků.

Bez podpory sponzorů – města Rýmařova, MO ČRS Rýmařov, prodejny Rybářských potřeb Rýmařov, Ing. Pavlíka a společnosti Oncorhyd, s. r. o., by naše akce nebyly možné. Děkujeme.

Text: Zdeněk Tkadleček

Foto: Petr Máčka

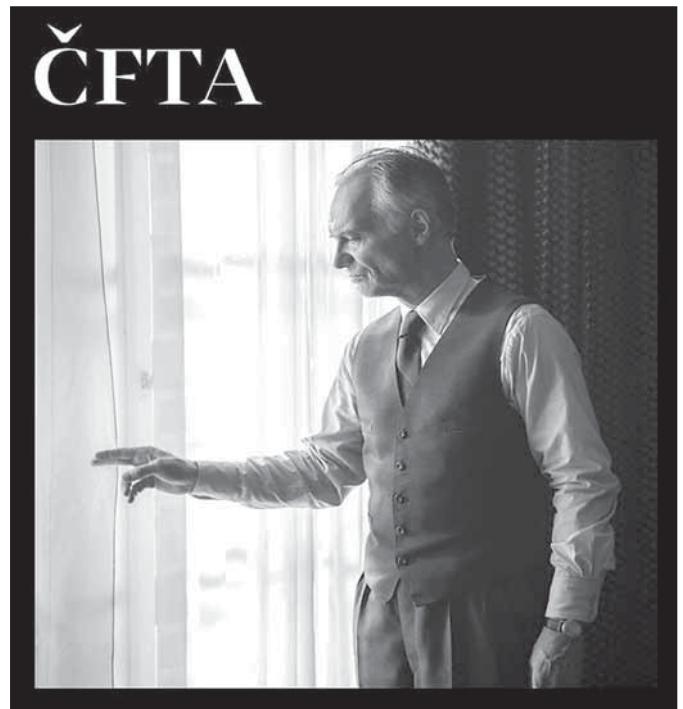
Šarlatán jde do boje o Oscara

Jistě jste v minulých číslech zaznamenali články o novém českém filmu *Šarlatán*, na jehož tvorbě se podílel rýmařovský rodák Marek Čermák. Začátkem října Česká filmová a televizní akademie ohlásila, že do boje o nominaci na Oscara za nejlepší zahraniční film vyšle právě film *Šarlatán* polské režisérky Agnieszky Holland. Akademici vybírali z deseti českých hraných a dokumentárních filmů, které přihlašují jejich producenti. *Šarlatán* měl premiéru letos v Berlíně, v České republice to bylo 20. srpna a za dva měsíce promítání v kiněch ho vidělo více než 252 tisíc českých diváků. Získal i cenu za nejlepší režii na Evropském filmovém festivalu.

Snímek inspirovaný životem léčitele Jana Mikoláška s Ivanem Trojanem v hlavní roli by se proměněnou nominací zařadil k filmům *Lásky jedné plavovlásky* a *Hoří, má panenko* Miloše Formana, *Vesničko má středisková* Jiřího Menzela, *Obecná škola* Jana Svěráka, *Musíme si pomáhat* Jana Hřebejka nebo *Želary* Ondřeje Trojana. Jen dva československé filmy a jeden český dosud získaly sošku Oscara za nejlepší cizojazyčný film, byl to *Obchod na korze* Jána Kadára a Elmara Klose z roku 1965, *Ostře sledované vlaky* Jiřího Menzela z roku 1966 a *Kolja* režiséra Jana Svěráka z roku 1996. 93. ročník cen Americké akademie filmového umění a věd se bude konat 25. dubna 2021 v Los Angeles. Užší výběr bude zveřejněn už 9. února a nominace 15. března 2021.

JS

Foto: archiv ČFTA

Buřinka uspořádala tradiční turnaj v pétanque

V polovině září se uskutečnil tradiční turnaj v pétanque, na němž se pravidelně setkávají mentálně handicapovaní klienti centra Kouzelná buřinka se svými přáteli. Letošní jedenáctý ročník neproběhl jako obvykle na hřišti u školy na ulici 1. máje, ale netradičně na soukromé zahradě předsedkyně SPMP Rýmařov Lucie Camfrlové.

Do letošního zápolení ve čtvrtek 17. září nastoupila čtyři družstva, dvě z rýmařovské Kouzelné buřinky (Buřinky Rýmařov a Buřináci Rýmařov) a dvě z bruntálské Polárky (Polárka kluci a Bruntál holky) v celkovém počtu 16 závodníků. Vzájemná utkání přinesla radost ze

s p o l e č n é
hry, všichni

zápolili do poslední chvíle, ale nejlépe se vedlo týmu Buřináků (18 bodů), druhé skončilo družstvo Buřinek (17 bodů), bronzovou příčku vybojovali kluci z Polárky (10 bodů) a bramborového umístění se dočkaly Bruntál holky (8 bodů). Hráči byli bez ohledu na pořadí odměněni medailami, diplomy, dárky a společným obědem v jídelně na ulici 1. máje.

Turnaj v pétanque pořádala Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením Rýmařov s předsedkyní Lucií Camfrlovou, která děkuje městu Rýmařovu a Moravskoslezskému kraji za podporu akce a také jídelně ZŠ Rýmařov za výborný oběd pro všechny.

JS

Foto: Lucie Camfrlová

Středisko volného času

Odložené cyklozávodny byly pro odvážné závodníky

Jako každý rok i letos byl na září naplánován cyklistický přebor pro děti z MŠ a ZŠ. Bohužel v druhé polovině září panovalo velmi nepříznivé počasí. V původním termínu 25. září celý den pršelo, proto byl závod přesunut na pondělí 28. září. Ale i tento den byl sychravý a chladný s mírným deštěm. Naštěstí před začátkem závodu přšet přestalo a na start se postavilo 20 malých odvážných závodníků.

V nejmladší kategorii do 3 let nejrychleji zvládla 300 metrů dlouhou trať Eliška Larišová před Terezou Hanslianovou. V kategorii 4–5 let se na start postavila jediná Adéla Valová. Mezi kluky zvítězil Vítězslav Šopík před Vítem Sedláčkem. Kategorie 6 a 7 let byly zastoupeny pouze děvčaty. V kategorii 6letých nejrychleji kilometrovou trať zvládla Kateřina Sedláčková, druhá skončila Ema Štěpaníková, třetí Barbora Gromusová. V kategorii 7letých dojezdila první Lucie Valová před Magdalénou Šopíkovou. Kategorie 8–9 let se vydala na trať dlouhou

1 700 m, z toho dvě kola absolvovala v terénu s podmáčenou tratí po předchozích deštích. V dívčí kategorii byla nejrychlejší Anna Fryblíková, druhá Ellen Joy Lemstrová a třetí Barbora Valová. Mezi kluky vyhrál Matyáš Svoboda před Vojtěchem Kroutilem. V dívčí kategorii 10–12 let na trať dlouhou cca 2,5 km vyrazila pouze Rozálie Svobodová. I tak se statečně na závodní dráze prala s dvěma kluky. První skončil Filip Krečmer a druhý Jakub Barusel.

Všem dětem patří veliký obdiv, že do závodu nastoupily a zvládly jej i za podmínek, které jim podzimní počasí připravilo. Děkujeme městu Rýmařovu, které závody finančně podpořilo, Středisku volného času Rýmařov a obci Stará Ves za zapůjčení prostor kulturního domu.

Kompletní výsledky naleznete na www.cyklo.svcrymarov.cz.

Foto a text: Jakub Vala

Zámek Janovice

Kastelánka zavedla návštěvníky na nepřístupná místa

Výjimečné prohlídky na zámku v Janovicích pokračují, po nočních prohlídkách přišly na řadu kastelánské, během nichž návštěvníky provází správce objektu. Bývají oblíbené a často zaplněné do posledního místa a nejinak tomu bylo i na zámku v Janovicích. Kastelánka Jitka Slaná poutavě vyprávěla o majitelích zámku, hrabčích rodině Harrachů,

kteří vlastnili sídlo od roku 1721. Představila jednotlivé členy rodiny, jejich osudy, způsob života i další nemovitosti, které vlastnili. Prostřednictvím fotografií z přelomu 19. a 20. století, které se nacházejí na stěnách hrabčeho bytu, knihovny, jídelny, pokojů pro hosty a reprezentačních sálů, si mohou návštěvníci přímo na místě představit, jak vypadaly interiéry v dřívějších dobách. V Parohovém sále

se kastelánka rozpovídala o obnově prostor zámku (viz samostatný článek v tomto vydání).

Hlavním přáním návštěvní-

ků bylo dostat se na běžně nepřístupná místa zámku, a tak po otevření dveří s nápisem „Zákaz vstupu“ teprve začalo to pravé dobrodružství. Prohlídka pokračovala v západní části zámku, která by mohla v budoucnu poskytnout ubytovací kapacity. Návštěvníci využili možnosti

dozvědět se něco nového, zajímavého a měli spoustu otázek, na něž kastelánka trpělivě odpovídala. Tento mimořádný zážitek se odehrál ještě před uvedením země do nouzového stavu, nyní je zámek od 12. října uzavřen.

Foto a text: JS

Obnova janovického zámku

Poslední rok se mezi obyvateli Rýmařova stále častěji debatuje o obnově janovického zámku, zejména o časové ose obnovy a postupu. Nutno říci, že rok v památkové péči je velmi krátkou dobou na to, aby se zámek celý opravil a vybavil mobiliářem. V současné době je státní zámek Janovice u Rýmařova ve fázi přípravy a zpracování podkladů pro plánovanou celkovou obnovu areálu. Na zámku nyní probíhá předprojektová příprava a základní udržovací práce související s umístěním zázemí pro správu zámku a přípravou prostor pro návštěvníckou prohlídkovou trasu.

Předprojektová příprava je materiál a soubor ustálených průzkumů a dokumentací stavební památky, který se zpracovává před zahájením projektové činnosti. Slouží k seznámení s objektem a obsahuje veškeré důležité informace pro projektování obnovy památky. Dalšími dokumenty, které se dotýkají obnovy památek, je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a vyhláška č. 66/1988 Sb., které přesně definují jejich ochranu a zachování. Definice a doporučené postupy nakládání s památkami stanovují mezinárodní charty. Benátská charta z roku 1964 se zabývá obecnými doporučeními, kulturnímu dědictví a zachování jeho různorodosti se věnuje Dokument o autenticitě z Nara z roku 1994. Při předprojektové a projektové činnosti je nezbytné mít na paměti i souvislosti s územním rozvojem a ochranou krajiny. Pro tyto účely slouží zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Základním výchozím materiálem pro veškeré další průzkumové a projekční práce je zaměření stavby či její části, provedené v měřítku a rozsahu odpovídajícím potřebám podrobného zobrazení stavební struktury památky. Na dostupnou plánovou dokumentaci se nemůžeme úplně spoléhat z důvodu její nedokonalosti, nepřesnosti a absence detailů. Starší plánová dokumentace je však důležitým pramenem pro stavebně-historický průzkum. Digitální zaměření janovického zámku by mělo být zpracováno do konce letošního roku, samozřejmě s ohledem na aktuální epidemiologickou situaci s Covid-19, která zastavila plánované stavební aktivity na letošní rok.

Dalším důležitým krokem v rámci předprojektové přípravy je fotodokumentace objektu před obnovou a inventarizace hodnotných prvků objektu. Hodnotnými prvky jsou myšleny např. mříže, kování, klíčky na oknech, zábradlí, topidla. Každý prvek je zdokumentován, slovně popsán včetně stavu, změřen a je navrženo jeho zachování/odstranění a ošetření. Následuje základní stavebnětechnický průzkum, který se provádí před zahájením projektových prací. Posuzuje se stav

stavby – stav zdiva, vnější a vnitřní vlhkostní poměry, stav nosných konstrukcí, kleneb, krovů, podlah. Pokud je potřeba, zpracují se další speciální diagnostické průzkumy, např. statický, geologický a hydrogeologický, radonový, průzkum biologického napadení a průzkum inženýrských sítí.

Velmi důležitým krokem ke kvalitní obnově památkově chráněných objektů je stavebně-historický průzkum (SHP). Dokud není objekt zaměřen, nelze stavebně-historický průzkum započít. Průzkum slouží k poznání stavebního vývoje památky a její umělecko-historické hodnoty a skládá se ze dvou částí, textové a obrazové, jež se prolínají a vzájemně doplňují. K dalším nutným krokům patří průzkumy restaurátorské a archeologické průzkumy a výzkumy, které mají vypovídací hodnotu pro poznání vývoje objektu a jeho hodnoty. Probíhají pokud možno *in situ* – na místě.

Jakmile jsou shromážděny všechny potřebné podklady pro projekt obnovy, nastupuje příprava zakázky a projednání záměru obnovy památky a dále zpracování studie obnovy památky. Z popsaného vyplývá, že kvalitní obnova stavební památky nemůže započít bez předprojektové přípravy, která je složená ze vzájemně navazujících postupů a kroků. V dnešní nelehké době jsou tyto kroky zpomalovány či úplně pozastaveny. A nutno se podívat také do historie obnovy památkově chráněných objektů v Moravskoslezském kraji, např. státního zámku Hradec nad Moravicí nebo Raduň, kde obnova trvala několik desetiletí. Buďme prosím trpěliví!

Mgr. Jitka Slaná

kastelánka Zámku Janovice

Foto: redakce

Z okolních obcí a měst

Letošní sezóna Informačního střediska CHKO Jeseníky – Karlova Studánka

Informační středisko CHKO Jeseníky – Karlova Studánka má za sebou již druhou, tentokrát velmi podařenou sezónu. Středisko je otevřeno pro návštěvníky jen v letních měsících. Je umístěno v altánku v horní části Karlovy Studánky a jeho součástí je i venkovní geologická expozice, která je veřejnosti přístupná celoročně. Provozovatelem je spolek Actaea – společnost pro přírodu a krajinu.

Informační středisko bylo letos otevřeno pro návštěvníky od 20. června do 20. září, v červnu a září vždy od pátku do neděle, v červenci a srpnu celý týden kromě pondělí. Za celou dobu k nám zavítalo 13 285 návštěvníků. Většina byla z České republiky, ale zaznamenali jsme i návštěvníky z Polska, Slovenska, Německa, Rakouska, Velké Británie a Francie.

Areál navštívili lidé z blízkého i vzdáleného okolí, lázeňští hosté, návštěvníci Karlovy Studánky či Jeseníků. Získali zde informace nejen o krásné a jedinečné jesenické přírodě, ale i o geologické expozici, naučných stezkách, turistických cílech Hrubého a Nízkého Jeseníku. K dispozici měli letáky a brožury o přírodě Jeseníků i upomínkové předměty.

Zároveň si u nás mohli zahrát či zakoupit poznávací hru *Jeseníky hrou*. Během července i srpna jsme v rámci projektu „Neseď doma, pojď s námi!“ pořádali krátká odpolední tvoření pro veřejnost Příroda výtvarně. Úvodní akcí bylo Vítání léta, které pořádaly Lázně Karlova Studánka. Krátké programy vyvrcholily o posledním srpnovém víkend, kdy se nám i přes sychravé počasí podařilo uspořádat celodenní akci pro veřejnost spojenou s exkurzí po Karlově Studánce. Akcí se zúčastnili ná-

vštěvníci všech generací a poznali tuto lázeňskou obec z pohledu místních obyvatel.

I když je naše informační středisko mimo léto zavřené, stále se na nás obrazejí lidé pro informace prostřednictvím telefonu (732 360 544) a e-mailu (actaea.karlovice@gmail.com). Těšíme se na vaši návštěvu opět v letní sezóně 2021.

Foto a text: Eva Kyšová

Informační středisko CHKO Jeseníky – Karlova Studánka

Řidiče na Červenohorském sedle překvapil první sníh

Dvouproudová komunikace přes Červenohorské sedlo je nejvýše položenou silnicí I. třídy v České republice. Frekventovaná vozovka překonává výškový rozdíl přes 400 metrů, motoristé na krátkém úseku projíždějí serpentinou o malých poloměrech pod 20 metrů. Vysoká poloha přinesla 13. října první letošní sníh a také první zkoušku připravenosti řidičů i údržby.

Silnice I. třídy jsou smluvně udržovány ve sjízdném stavu dodavatelskými subjekty, oficiální zimní sezóna údržby začíná 1. listopadu 2020, přesto musela objednaná technika do akce o několik týdnů dříve. Na Červenohorském sedle už 12. října brzy ráno napadlo několik centimetrů nového sněhu, proto byl povolán pluh, který ošetřil kluzký povrch vozovky, na níž čekali překvapení motoristé s letní výbavou. Po ohlášení ranního problému ihned vyrazil odklízeč vůz Mercedes Actros osazený posypovou nástavbou a rozmetacím talířem. Červenohorské sedlo bylo krátkodobě neprůjezdné vlivem uvíznutých vozidel všech kategorií bez zimního vybavení,

kteří dojezy do vrchní části kopce nad 800 metrů nad mořem. V nižších polohách žádné potíže nastaly.

Dodavatelská společnost zareagovala na předčasné zimní podmínky přichystáním vyhrazených mercedesů Actros v plné specifikaci. Mohutné nástavby oranžových aut byly naplněny posypem a dispečer monitorují předpověď počasí, zatímco jejich kolegové osobně projíždějí svěšené trasy. Sypače mohou být nasazeny v horizontu desítek minut od výzvy Policie ČR.

Meteorologické programy hlásí sníh také v nadcházejících dnech, což není potíž pro moderní techniku postavenou jen pár kilometrů od vrcholu Červenohorského sedla. Možnou komplikací mohou být nepřipravení řidiči, proto všechny důrazně prosíme o respektování přírodních podmínek ve vyšších polohách Jeseníků. Bez zimních pneumatik se průjezd

severní částí silnice přes Červenohorské sedlo rovná hazardu.

Foto a text: Mgr. Miroslav Mazal, Ředitelství silnic a dálnic ČR

Zahrada Pohoda

Projekt s názvem Zahrada Pohoda si v rámci dotačního programu „Podpora vzdělávání a poradenství v oblasti životního prostředí“

Moravskoslezský kraj

pro rok 2020 vybral k podpoře Moravskoslezský kraj. Dne 16. září 2020 se uskutečnilo slavnostní otevření zahrady spojené se zábavným odpolednem určeným žákům ZŠ Břidličná i široké veřejnosti.

Kdo měl čas a chuť, určitě prožil příjemné odpoledne. Děti vyplňovaly pracovní list s úkoly, vytvářely obrázek listu stromu tzv. frotáž, vyzkoušely svou trpělivost u ptačího kuličkolamu a hudební sluch na dendrofonu. Během doprovodných aktivit, které si připravili žáci 9. A, si zájemci vyzkoušeli jednoduché chemické pokusy, práci s exhaustorem nebo se seznámili se svěřenci chovatelského kroužku, pavoukem, švábem či mnohonožkou, ale i agamou a hadem.

Na otevření Zahrady Pohoda navazovala Mezinárodní noc pro netopýry, kterou vedl Mgr. Evžen Tošenovský z Popularizačního centra Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého Olomouc a člen společnosti ČSON. Účastníci se setkali s handicapovanými netopýry a při noční vycházce se naučili pracovat s ultrazvukovým detektorem.

Děkujeme za finanční podporu environmentálních aktivit naší školy

Moravskoslezskému kraji. Rovněž děkujeme Mgr. Evženu Tošenovskému za trpělivost a čas, který věnuje našim mladým přírodovědcům i veřejnosti. Poděkování si zaslouží i naši devátáci, kteří se podíleli na hladkém průběhu celé akce.

Foto a text: Mgr. Květa Děrdová
koordinátorka EVVO

Z historie

Život v lomnickém táboře – závěrečná část

V listopadu 1942 přicházejí do opuštěného tábora v Lomnici opět největší zajatci, tentokrát v počtu kolem 700 osob. Německé velení se rozhodlo použít tyto zajatce pro nucené práce ve vybudovaných municiích skladech, na stavby nových objektů a na další stavební práce. Šlo o prostory v Lomnici i pod Slunečnou, kde se staví rovněž deset baráků k uskladnění munice. Práce vedl stavbyvedoucí Alfred Mansky z Lomnice. V roce 1945 ještě nebyly všechny stavby dokončeny, což svědčí o tom, že se německá armáda snažila objekty co nejvíce rozšířit.

Život nově přichozích zajatců byl přece jen snesitelnější než u jejich předchůdců. To samozřejmě úzce souviselo s vývojem války. Německá armáda nejenže prohrála řadu rozhodujících bitev, ale utrpěla v nich obrovské ztráty. Ani získávání zajatců nebylo zdaleka tak snadné a vlastní armádu bylo nutno doplňovat novými vojáky ze zázemí. To vše přispělo k tomu, že chyběly pracovní síly, a tak bylo nutno si nuceně nasazených zajatců více vážit.

Během roku 1942 byla vydána řada nařízení a vyhlášek směřujících ke zlepšení života v zajateckých táborech. Dne 20. dubna vydává zmocněnec pro čtyřletý plán Sauckel proslulý „Program pracovního nasazení“ a 7. května téhož roku nařízení č. 4. V obou se zdůrazňovalo, že cizí pracovní síly musí být ubytovány a stravovány tak, aby se dosáhlo jejich co možná nejlepšího využití. Další vyhlášky a nařízení se týkaly zdravotních potřeb a hygienických podmínek. V táborech byly tedy zřízeny odšívovací místnosti s parní sprchou – 1x za 10 dní, kotel na ohřívání vody k praní prádla – 1x týdně, vytápěná umývárna – 2x denně mytí teplou vodou, sledování nemocnosti a výskytu vší, zlepšení stravování. Velením bystrického (Bystřice u Benešova) tábora byl jako ukázková strava navržen tento jídelní lístek:

sobota 9. 5.

snídaně – čaj s mlékem 1 litr

oběd – eintopf 1 litr, maso 35,75 g

večeře – čaj 1 litr, chléb 330 g, margarin 18,57 g

neděle 10. 5.

snídaně – čaj s mlékem 1 litr

oběd – brambory na loupáčku 750 g, maso 35,7 g

večeře – čaj 1 litr, chléb 300 g, margarin 18,57 g

pondělí 11. 5.

snídaně – čaj s mlékem 1 litr

oběd – eintopf 1 litr, maso 35,7 g

večeře – čaj 1 litr, chléb 300 g, margarin 18,57 g

To, že se se zajatci nepřestalo ani potom špatně zacházet, museli na konci války přiznat dokonce i někteří z představitelů fašistického státu a jeho výkonných orgánů. Na podkladě toho všeho lze o zajatcích, kteří přišli do lomnického tábora v roce 1942 prohlásit, že i oni byli tvrdě vykořisťováni při práci, pocítili na sobě hrubost německých vojáků a že i u nich bezpochyby došlo k úmrtím. Nebyla však tak masivní jako u předchůdců.

Jaký byl další vývoj lomnického zajateckého tábora, nelze přesně

Podoba pomníku v současnosti

Původní pomník plačící matky

určit. Ze změní zpráv vystupuje jediná událost. Dne 26. září 1944 došlo v prostoru skladů pod Slunečnou při převozu z nádraží v Děřichově k výbuchu vozidla s municí. Výbuch byl tak silný, že usmrtil čtyři zajatce, německého řidiče vozu a důstojníka konajícího dozor.

Kolik tedy leží na společném hřbitově obětí? Na tuto otázku si budeme moci odpovědět jen za předpokladu, že všechny zde pohřbené zajatce dopátráme v archivech. Podle kronikáře Riedla bylo pohřbeno na společném hřbitově na přelomu let 1941 a 1942, tedy do odchodu prvních zajatců, 316 osob. Jeho další údaj 323, který je považován za konečný, zřejmě nebude správný a úplný. Poslední zápis kronikáře Riedla v kronice obce Lomnice je totiž z roku 1943 a vězni odcházejí až v roce 1945. Z dostupných pramenů se dovídáme, že Karl Riedel byl angažovaným nacistou a zřejmě těžce nesl vývoj na sovětské i spojenecké frontě. V roce 1944 onemocněl vážnou duševní chorobou, pro kterou byl v prosinci téhož roku hospitalizován v nemocnici v Opavě a odtud se domů již nevrátil. Před svým odchodem veškeré svoje materiály spálil.

Rovněž existuje málo údajů o tábore a jeho likvidaci. Německé prameny zaznamenaly úmrtí jednoho z vězňů 1. února a jedenácti dalších 5. února. O osudech ostatních zajatců není známo nic. Pravděpodobně byli stejně jako z ostatních táborů donuceni odejít před blížící se frontou, a stali se tak jedním z mnoha pochodů smrti, které křižovaly Evropu před koncem války. Poslední Němci odcházejí z tábora v noci z 6. na 7. května 1945 a tábor zapalují. V tento den je Lomnice obsazena sovětskými vojsky. V použitelných barácích jsou na dobu asi půl roku umístěni vojáci Rudé armády v počtu cca 200 mužů. Po jejich odchodu dochází v roce 1947 až 1948 k úplné likvidaci dřevěných staveb a materiál je odvážen do celé republiky.

Je na škodu věci, že se nepodařilo žádný z objektů uchovat. Mohly sloužit jako připomínka doby, která přinesla do celé Evropy, naší vlasti i naší obce tolik bolesti a zvrátů. A tak místo, kde tábor stál, připomíná dnes socha plačící matky, která byla v roce 1965 postavena na místě společného hrobu zajatců a posléze nahrazena jinou. Do roku 2018 byla uskladněna ve sklepních prostorách pivovaru řádu německých rytířů v Bruntále. Na místo, kde tábor skutečně stál, ji přemístil Spolek staré Sovinecko, bohužel ale již poškozenou.

Místo tábora připomíná i pamětní kámen, který však stojí na místě, kde byli ubytováni němečtí vojáci. Je na něm nesprávně uveden údaj, že tábor byl pobočkou koncentračního tábora v Osvětimi.

Společný zajatecký hřbitov navazuje na hřbitov místních obyvatel, je umístěn za lomnickým kostelem a opatřen dílem akademických sochařů Vladislava Gajdy a Evžena Schillera. Celý pomník byl v roce 2008 opraven a ke cti obce a jejích občanů svědčí, že je o něj i dnes řádně postaráno.

Foto a text: Ing. Jaroslav Jelínek
předseda Spolku staré Sovinecko

(Zdroje: Kural, Václav – Radvanovský, Zdeněk. *Sudety pod hákovým křížem*, 2002; Štěpán, Václav. *Tábor smrti a utrpení*, 2013.)

Kurent, nebo švabach?

Vznik písma před 5 000 lety patří k jedněm z největších mezníků a objevů v dějinách lidstva, jemuž předcházely představně písma v podobě vlastnických značek, vrubovaných hůlek, uzlových značek, jeskynních kreseb. *Obrázkové písmo* (piktogramy) se v trochu jiné podobě používá dosud a setkáváme se s ním například u bezpečnostních tabulek, výstrah či dopravního značení.

V českých zemích se nejstarší písemné projevy datují do doby antické a jsou jimi pozůstatky římské kultury. Nalezneme je na území jižní Moravy v Mušově. Jde o značky X. římské legie. Další písemné projevy můžeme nalézt na Slovensku, v městečku Boldog u Sence, kde byla objevena římská pohřební stéla, v okrese Galanta na náhrobním kameni nebo trenčínský nápis z roku 179 n. l., který oslavuje vítězství Římanů nad barbary. Všechny nápisy jsou psány *majuskulním kapitálním písmem* (kapitálním písmem kvadrátním), které je typické pro stavby starověkého Říma, veřejné budovy, náhrobky, podstavce soch. Avšak toto písmo nenašlo na našem území častější formu používání.

Teprve příchod západních a východních latinských misionářů přinesl ustálenější formu okrouhlého, dobře čitelného latinského písma, tzv. *karolinskou minuskulu*, ale ta byla vyhrazena pro učence a vzdělané cizince. Vznikla za francké renesance, tedy za krále Karla Velikého (768–814), sjednocením předchozích druhů latinské minuskuly.

Dalším mezníkem byl v 9. století příchod byzantských misionářů Konstantina (Cyrila) a Metoděje a vznik slovanského písma *hlaholice*. Písmo mělo odpovídat potřebám slovanského jazyka, do něhož bylo třeba překládat bohoslužebné i ostatní texty. Hlaholice čerpala především z řeckého písma a používala 38 písmen. Rozšířila se do dalších zemí, užívali ji Chorvaté, Srbové a Bulhaři, dokud ji nevytláčilo další slovanské písmo, *cyrilice*. Cyrilské písmo vzniklo v 10. století v Bulharsku jako součást snah o jeho osamostatnění od Byzantské říše. Vznik cyrilice bývá spojován s okruhem žáků Konstantina (Cyrila) na území Makedonie či Bulharska. S hlaholici ho spojuje použití části řecké abecedy a několik stejných písmen, část vznikla úplně nově. Cyrilské písmo je základem dnešních písem ruského, bulharského a srbského.

V důsledku politických změn se u nás od 10. století začala prosazovat latinská kultura. Během 9. až 13. století převažovala stále karolinská minuskula, v úředních listinách *diplomatická minuskula*, typická vybiňajícími dřívky písmen, na vrcholcích ozdobených smyčkou. Od 1. poloviny 13. století se *gotizace* písma projevuje v lámání dosud zaoblených tvarů a vzniká *písmo kurzívni*. Toho je zprvu využíváno v úředních písemnostech, později proniká i do dalších textů. Kurzívni písmo mělo určitý sklon ve směru psaní a jednotlivá písmena byla plynule spojována.

Velký rozkvět typů písma nastal ve 14. století, což bylo podmíněno vznikem univerzit a pronikáním písma mezi širší vrstvy společnosti; psalo se gotickou minuskulou, gotickou kurzívou a bastardním pís-

	Kurent - středně novogotické písmo kurzívni		Švabach - novogotické písmo inkové			Kurent - středně novogotické písmo kurzívni		Švabach - novogotické písmo inkové	
	Majuskuly	Minuskuly	Majuskuly	Minuskuly		Majuskuly	Minuskuly	Majuskuly	Minuskuly
A					O				
Ā					Ö				
B					P				
C					Q				
D					R				
E					S				
F					Š				
G					T				
H					U				
CH					Ü				
I					V				
J					W				
K					X				
L					Y				
M					Z				
N									

mem, tzv. *polokurzívou*. V tomto období docházelo k prosazování češtiny a němčiny do literárních děl, později do úředních spisů. Od konce 14. století se objevuje humanistické písmo, které se omezilo na latinské texty s ohledem na opisování nově objevených antických děl.

V česky tištěných textech se začalo prosazovat české písmo bastardní. Kolem roku 1468 jím byla v Plzni vytištěna Kronika trajánská. S vynálezem knihtisku Janem Gutenbergem se písemná kultura začala šířit mezi širší vrstvy obyvatelstva. V 80. letech 15. století se v našich zemích objevuje tištěné německé novogotické písmo – švabach (něm. Schwabacher). Švabach se stal záhy oblíbeným díky své čitelnosti. Ve švabachu se například tiskla Bible králická z let 1579–1594. V německy mluvících zemích se novogotické písmo udrželo téměř do poloviny 20. století, a to ve třech variantách: kreslené německé novogotické písmo neboli *fraktura* (*Frakturschrift*), německé polokurzívni písmo *kanzlei* (*Kanzleischrift*) a německé kurzívni písmo kurent (*Kurrentschrift*). Fraktura našla uplatnění jako tiskové písmo, kanzlei nalezlo uplatnění jako písmo listin a důležitých písemností a kurent se uplatnil z potřeby písma rychlého, dobře čitelného a snadno psatelného. V českých zemích byl v průběhu 18. století vytlačeno českou novogotickou kurzívou a o století později byly české texty psány písmem humanistickým.

Pokud pátráte po svých předcích, určitě při prohledávání matrik narazíte právě na psanou formu německého novogotického písma – kurent. Je potřeba zachovat klid a obrnit se trpělivostí. Jelikož i kurent se postupně vyvíjel, text z 19. století vypadá jinak než o 100 let dříve. Pro čtení kurentu doporučujeme používat vytištěnou tabulku s abecedou psanou v různých obdobích. Po určitém čase získáte praxi a čtení vám nebude dělat problém.

Foto a text: Mgr. Jitka Slaná

Zajímavosti z přírody

Vyprávění o stromech

11. Olše – *Alnus*

Tento rod tvoří asi třicet druhů rozšířených na severní polokouli. U nás se vyskytují tři druhy, z nichž nejnámější je olše lepkavá (*A. glutinosa*). Je to dřevina nižších poloh, ač vystupuje i do výše 1 000 m, typická je na vlhkých až zamokřených půdách v lužních lesích, slatinách, bažinách, u rybníků a na mokřích loukách. Vytváří (či spoluvytváří) lemové společenstvo kolem vodních toků, tzv. připočetní olšiny (např. Podolský, Novopolský potok a jeho pravostranný přítok Růžový potok, Moravice ad.), v podhůří a horách indikuje prameniště. Její bohatý kořenový systém ji zakotvuje tak dobře, že téměř netrpí výraty. Olše lepkavá je stejně jako ostatní olše nadána neobvyčejnou schopností vytvářet rychle rostoucí výmladky. Protože ekologické nároky ji určují do míst s vysokou hladinou spodní vody či trvale zamokřených, není závislá na srážkách (zejména v nížinách,

Olše šedá – detail

kde jsou srážky nízké), a proto také odpaří nejvíce vody: až 800 l denně na 100 m² své listové plochy. U břízy je to 360 l, u habru 430, u buku 350, u dubu 290 l.

Druhový název lepkavá je pro tuto olši příznačný: po vyrašení jsou její listy lepkavé a totéž platí pro mladé větve. Listy jsou téměř okrouhlé, po obvodu vykrajované a zubaté. Na jaře vytváří jehnědy, plodem je asi 2 cm velká šištice, v níž se ukrývají semena – nažky. Strom může dorůst do výšky i přes 30 m, většinou je to 20–25 m. Vyskytuje se po celé Evropě.

Olše bývá vyhlášována za památnou jen výjimečně, není totiž dlouhověká, její dožití je asi 100 let. Výjimkou je olše lepkavá v Dětrichovicích na Bruntálsku. Památných olší je v ČR jen asi 8–10 a tato patří s obvodem kmene 470 cm (!) mezi nejmohutnější. (Obvod se měří ve výšce 130 cm).

Olše šedá (*A. incana*) je oproti předchozí mnohem menší, jak výškou (kol. 15 m), tak průměrem kmene (do 50 cm). Žije pouze 40–50 let! Do hor stoupá asi o 200 m výše než olše lepkavá, avšak v Alpách i do výšek přes 1 500 m! Ve středních polohách se překrývá s olší lepkavou (u Bělokamenného potoka při severní hranici národní přírodní rezervace Javorový vrch – 780 m, v horní části Ondřejovského potoka po vstupu do lesa – 590 m, Janovický les při žluté značce – 650 m, přírodní rezervace Růžová – 730 m, horní část Harrachova – 660 m aj.), do nížin byla rozšířena uměle. Velké množství olší šedých najdeme na Pstružím potoce (660 m). V Rýmařově najdete olši šedou (skupinu) na Podolské ulici naproti domu č. 16 a v areálu podniku Gala mezi parkovištěm a Novopolským potokem, hodně jich je za vlakovým nádražím při Podolském potoce. Má menší nároky na vlhkost půdy, a tak může růst i na sušších místech, například na suťovicích. Listy má tato olše užší, pilovité, na konci vybíhající do krátké špičky. Zatímco kůra olše lepkavé je hrubá, rozpraskaná a šedohnědá, olši šedou poznáme podle hladké a světle šedé kůry. Zmlada jsou však oba druhy značně podobné, a tak spolehlivé rozlišení poskytnou listy. Centrum rozšíření olše šedé je v severní Evropě.

Jen někde se ještě můžeme setkat s olší zelenou (*A. viridis*), která je v ČR původní jen v Pošumaví a v oblasti Novohradských hor. Ostatní výskyty jsou druhotné. Svůj areál má v Alpách a východních Karpatech, zejména nad horní hranicí lesa, kde vytváří husté porosty podobně jako borovice horská (kleč). Olše zelená je keř jen 2–3 m vysoký a v horách má půdochranný význam, proto byla použita i u nás v Jeseníkách, když se budovala silnice na Praděd – zpevňovala její krajnice.

Olše zelená je keř jen 2–3 m vysoký a v horách má půdochranný význam, proto byla použita i u nás v Jeseníkách, když se budovala silnice na Praděd – zpevňovala její krajnice.

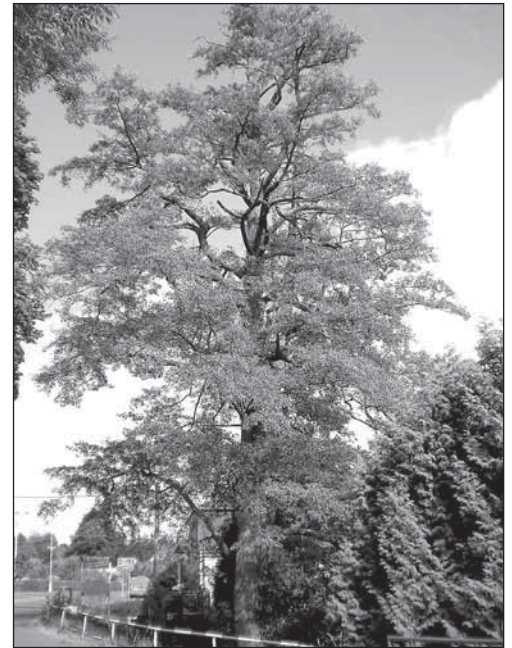
Olše šedá

Olše zelená u Vřesové studánky. V Jeseníkách není původní, byla použita jako meliorační dřevina, ale zplanila a má invazivní charakter.

Sám jsem ji tam o něco později viděl, ale už dávno vymizela, resp. byla zlikvidována. Byla použita už dřív – při asanaci mur (strži) na úbočí Červené hory a jinde. V současnosti zarůstá dno údolí Hučivé Desné i údolí Divoké Desné od Koutů po Zámčisko, pokud už nebyla zlikvidována, a vyskytuje se také v oblasti Sokola, na Vozkovi aj.

Foto a text: Miloš Zatloukal
(Literatura: Mráček, Zdeněk. *Les. Praha: Orbis, 1959; Pokorný, Jaromír – Fér, František. Listnáče lesů a parků. Praha: SZN, 1964; Krüssmann, Gerd. Evropské dřeviny. Praha: SZN, 1978; Pagan, Josef – Randuška, Dušan. Atlas dřevin I., II. Bratislava: Obzor, 1987, 1988.)*

Olše lepkavá u janovického zámku

CENY A ROZMĚRY PLOŠNÉ INZERCE

ČERNOBÍLÁ INZERCE

celá strana	A4	3 000 Kč + DPH
1/2 strany	A4	1 500 Kč + DPH
1/4 strany	A4	700 Kč + DPH
1/6 strany	A4	500 Kč + DPH
1/8 strany	A4	350 Kč + DPH

BAREVNÁ INZERCE

celá strana	A4 barevné obálky	6 000 Kč + DPH
1/2 strany	A4 barevné obálky	3 000 Kč + DPH
1/4 strany	A4 barevné obálky	1 500 Kč + DPH

Barevná inzerce do mimořádného vydání - uzávěrka 14. 12. 2020 (vyjde 15. 1. 2021)
banner 180x34 mm 1 000 Kč + DPH

DPH v případě plošné inzerce činí 21 %. V ceně inzerce není započítáno grafické zpracování reklamy. Sleva 10% při opakovaném zveřejnění inzerce bez grafické úpravy nejméně 3x za sebou. Kontakty na redakci: rymarovsky.horizont@rymarov.cz, tel.: 732 102 489.

Sport

Starší přípravek uspěla na turnaji Ondrášovka Cup

Dne 29. září proběhlo ve fotbalovém areálu FK Jeseník pod záštitou FAČR druhé předkolo pohárového turnaje Ondrášovka Cup v kategorii U11 (děti narozené v roce 2010 a mladší) a naše mužstvo se stejně jako v loňském roce

raduje z postupu do kvalifikačních bojů.

Druhého předkola se zúčastnily SK Jiskra Rýmařov, Dynamo Javorník, FK Šternberk, FK Šumperk, Sokol Bohdalice a domácí FK Jeseník. Turnaj se hrál systémem každý s každým s vidinou postupu do další kola pro první dva umístěné týmy. Hrací doba byla 1x 20 minut a počet hráčů 5+1. Zápasy se odehrály na třech připravených hracích plochách. Jiskra Rýmařov se postupně utkala se Sokolem Bohdalice 2:1, FK Šternberk 5:2, FK Šumperk 4:1, FK Jeseník 4:1 a v posledním zápase prohrála s pozdějším vítězem a druhým postupujícím Dynamem Javorník 0:3.

Po sečtení výsledků se tedy vítězem turnaje 2. předkola stalo mužstvo z Javorníku a druhým v pořadí a jistým postupujícím se stal s bilancí 4 výher a 1 porážky SK Jiskra Rýmařov. Za Jiskru nastoupili: Štěpán Peňáz, Štěpán Tkadleček, Miroslav Matoušek, Martin Cicko, Tadeáš Podubecský, Evžen Vašítek, Robert Casciani, Luděk Šimko, Tomáš Bráblík a Jan Bršťák. Kluci tak navázali na loňský postup a patří jim poděkování za předvedené výkony a za reprezentaci města i klubu SK Jiskra Rýmařov.

Další kola turnaje byla vzhledem k vládním opatřením zrušena.

Luděk Šimko, trenér

Foto: archiv SK Jiskra Rýmařov

Rýmařovská atletika slavila úspěch na mistrovství Moravy a Slezska

Po úspěšné halové sezóně s nabitou termínovkou to se závody na dráze vypadalo bledě. Atletika Rýmařov nicméně i přes složitou jarní přípravu zavítala se skupinou mladších zákyň na dvoje důležité závody – krajský přebor a mistrovství Moravy a Slezska.

Krajský přebor skončil ziskem tří bronzových medailí. Kateřina Zimáková vybojovala bronz v hladkém sprintu na 60 m a svoji formu zúročila také na 60 m běhu přes překážky. Třetí bronzovou medaili získala Vendula Ambrožová v běhu na 1500 m.

Za pár dní měly mladší zákyň možnost poměřit své síly v daleko větší konkurenci všech velkých i menších atletických klubů na mist-

rovství Moravy a Slezska. Zde překvapivým výkonem Kateřina Zimáková překonala svoje osobní maximum v závodě 60 m běhu přes překážky a získala 5. místo v čase 10,18 s.

V září se podzimní příprava na halovou a následnou jarní sezónu rozjela naplno díky nové posile. Trenérské řady atletického klubu v Rýmařově rozšířil Tomáš Bednář, který je držitelem druhé nejvyšší trenérské licence, absolventem pedagogické fakulty a bývalým vrcholovým atletem. Od 22. října atleti a atletky trénují s ohledem na vládní nařízení individuálně.

Foto a text: JS

Dostihové dění zásadně ovlivnila pandemie Covid-19

Během dvoudenního mítinku v Chuchli Aréně Praha, jehož vrcholem byl 27. září šestý ročník Evropského poháru žokejů, zaznamenali zástupci dostihové stáje Dr. Charvát z tréninku Pavla Tůmy dvě druhá místa. 26. září se Ceny Lokotrans Agro a Glomex Military supplies, roviny III. kat. na 1 600 m, zúčastnil dvouletý hřebec *French Chardonnay*, jemuž s žokejem Janem Vernerem v sedle chyběly na vítěze necelé dvě délky. O den později se v jednom z rámcových dostihů během Evropského poháru žokejů, EJC Cena Hrubymoving Transport, rovina L – 2 200 m, představila tříletá klisna *Falikari*, které s ž. Janem Vernerem chyběly taktéž necelé dvě délky k vítězství. Dvoudenní mítink pořádalo i závodistiště v italském Meranu. 26. září se na start Gd2 steeplechase Premio d'Italia Mario Argenton na 3 900 m

spolu s žokejem Janem Faltejskem v sedle zařadil i čtyřletý valach *First of All*, který v dostihu svým soupeřům nedal prakticky žádnou šanci a stylem start – cíl jej ovládl. Svěřenec Pavla Tůmy získal tímto triumfem již osmé vítězství z devíti dosavadních startů.

O den později se proti obhájci prvenství, sedmiletému valachu *L'Estran* z dostihové stáje Scuderia Aichner SRL v tréninku Josefa Váni ml., a deseti dalším soupeřům v poli postavil na start 81. ročníku Gran Premio Merano Alto Adige Gd1 5 000 m o 250 000 euro i zástupce modrozlutých barev dostihové stáje Dr. Charvát, svěřenec Pavla Tůmy, osmiletý valach *Northerly Wind* s Janem Faltejskem. V posledním kole dostihu tato dvojice přešla do vedení, které ale atakoval i Josef Bartoš s valachem *L'Estran*, a bylo jasné, že o vítěz-

ství se rozhodne mezi touto českou dvojicí. Do cílové roviny vbíhal na prvním místě *L'Estran*, který následně zvítězil se čtyřdělkovým náskokem právě před *Northerly Wind*.

28. září hostilo dostihový den závodistiště v Lysé nad Labem. V Ceně společnosti Conseq, roviny II. kat. na 1 300 m, spolu s jezdcem Danielem Vyhňálkem zvítězila čtyřletá bělka *Myrna* Syndikátu V3J z tréninku Evy Záhorové z Dolní Moravice.

V dostihu přes proutěné překážky (PP), Memoriálu Václava Špačka III. kat. na 3 000 m, zvítězila s žokejem Janem Faltejskem v sedle svěřenkyně trenéra Pavla Tůmy, tříletá klisna *Milsueldos* z dostihové stáje PT Team & Bodláková. Žokej Jan Faltejsk si na své konto připsal další vítězství hned v následujícím dostihu Tipsport (PP) IV. kat. na 3 200 m, tentokrát v sedle pětiletého valacha *Res Judicata* z dostihové stáje Dr. Charvát, taktéž z centrály trenéra Pavla Tůmy ve Dvorcích u Bruntálu.

30. září startovali svěřenci trenérky Evy Záhorové v polské Wroclawi a nutno podotknout, že se v nabitě konkurenci neztratili. Oba, jak tříletý valach *Terazki*, zástupce dostihové stáje Luka-Vedral, tak čtyřletá klisna *Daralara* z dostihové stáje Václav Luka, startovali společně v rovinovém dostihu Międzynarodowa gonitwa II grupy na 3 200 m. Zatímco prvně jmenovaný *Terazki* dokončil s žokejem Michalem Hroudou dostih na čtvrtém místě, *Daralara* si s ž. Pavlínou Filipovou doběhla pro místo druhé, když do posledních metrů přes handicap pěti kilogramů bojovala o vítězství.

Do Bratislavy se 3. října s trojicí svěřenců dostihové stáje Dr. Charvát vydal tým okolo Pavla Tůmy. *Hazarder* v prvním dostihu získal třetí místo, *Swinging Thomas* v sedmém dostihu sedmé místo a dvouletá klisna *Devoir Rien* s ž. Janem Vernerem dosáhla na premiérové vítězství v dostihu I. kat., když opanovala 28. cenu zimnej královně společnosti AGROSERVIS, roviny I. kat. na 1 600 m.

Své brány téhož dne otevřelo i dostihové závodistiště v Brně a mezi účastníky byli také koně trenéra a chovatele Antonína Nováka z Malé Morávky. Jako první se v osmém dostihu, Podzimní brněnské steeplechase – Poháru statutárního města Brna, 13. ročníku, pod záštitou primátorky JUDr. Markéty Vaňkové, steeplechase III. kat. na 4 100 m, postavil na start osmiletý hnědý valach *Marcon*, jenž s žokejem Petrem Tůmou obsadil třetí místo. V následujícím, posledním dostihu mítinku pak dvojice Nikol Zapletalová a čtyřletá klisna *Sambra* obsadila druhé místo v Ceně společnosti Tipsport, roviny IV. kat. na 2 200 m.

Před prakticky celkovým ochromením nejen dostihového sportu se 10. října uskutečnil jeden z posledních mítinků letošní dostihové se-

Wroclaw, Polsko 30. 9. 2020: *Daralara* s Pavlínou Filipovou, foto: FOTO PRESS

Běh na Čerták

Dne 3. října proběhl v areálu Flemmichovy zahrady 2. ročník Běhu na Čerták. Závod je součástí Velké ceny vytrvalců Olomouckého kraje a měl být již 43. závodem. Z pochopitelných důvodů se letos spousta závodů nekonala, ale tento proběhnout mohl, čehož využilo 47 startujících.

Pořadatelem závodu je místní klub Běžci z Rya, který přichystal pro aktéry pozměněnou a podle ohlasu krásnou trať závodu, jež vede přes vyslač na Kamennou horu, známou jako Čertův kámen.

Merano, Itálie 26. 9. 2020: *First of All* s žokejem Janem Faltejskem, foto: Andrea Zavadilová

zóny. Svou dostihovou premiéru, a to vítěznou, zde v Ceně společnosti Tipsport, roviny III. kat. na 1 400 m, s žokejem Janem Vernerem absolvovala svěřenkyně Pavla Tůmy, dvouletá klisna *Jean Blue* z dostihové stáje Dr. Charvát.

11. října upírala nejen odborná veřejnost pozornost na program pardubického dostihového dne, jehož vrcholem byl 130. ročník Velké pardubické a který se poprvé v historii konal s ohledem na pandemii Covid-19 bez diváků. Ani zde samozřejmě nechyběli svěřenci na Bruntálsku působících trenérů. Pojďme se podívat na výsledky alespoň některých z nich.

Trenérka Veronika Lempochnerová z Horní Moravice měla na startovní listině dvou z deseti dostihů pardubického mítinku tři ze svých svěřenců. Nejlépe si vedl a třetí místo obsadil zástupce dostihové stáje Nýznerov, čtyřletý valach *Hamis*, jenž s žokejem Janem Odložilem obsadil třetí místo v Ceně Kudy z nudy – Ceně ČASCH, steeplechase crosscountry I. kat. na 4 200 m. Do bojů o dobré umístění pak do devátého dostihu, Poháru BICZ holding 2020, steeplechase crosscountry III. kat. na 4 600 m, odstartoval pětiletý *Motiv*, který však dostih nedokončil, a devítiletý valach *Valtz*, jenž s žokejem Sertashem Ferhanovem obsadil čtvrté místo. Dostihu se zúčastnil i šestiletý valach *Čmelák* trenéra Antonína Nováka, který s žokejem Petrem Tůmou obsadil osmou příčku.

Z pětice koní trenéra Pavla Tůmy, zástupců modrozlutých barev DS Dr. Charvát, jediné vítězství zaznamenal pětiletý valach *Roncal*, který s přehledem zvítězil ve Zlaté sponě tříletých – Ceně holdingu BICZ, přes PP I. kat. na 3 200 m. V druhém dostihu dne, v Kříšťálovém poháru města Pardubic, (PP) NL na 3 400 m, bojovala o vítězství až do samého závěru pětiletá klisna *Cheminée*, jež nakonec s žokejem Janem Faltejskem obsadila druhé místo. Čtvrtý dostih a čtvrté místo bylo výsledkem desetiletého *Anakinga*. Šesté místo v osmém dostihu pak připadlo sedmiletému valachovi *Saint Joseph*.

Výsledek 130. velké pardubické se Slavia pojišťovnou se záštitou ministerstva zemědělství, steeplechase crosscountry L – 6 900 m, je asi všeobecně znám. Z našeho pohledu jistě všechny zajímalo, jak si povede předloňský vítěz a v minulém ročníku po kolizi na Taxisově příkopu neúspěšný devítiletý valach *Tzigane du Berlais*. Do dostihu odstartovalo osmnáct koní a jezdců, cíle však dosáhlo jen třináct z nich. Jednou z těchto dvojic byl i zmíněný *Tzigane du Berlais*, který s žokejem Janem Faltejskem obsadil pátou příčku.

Miroslav Škoda

Eurointermetall, Fradico a autodoprava Filipa Horáčka. Na celkové výsledky se můžete podívat na www.liga100.cz nebo www.cer-tak.svcrymarov.cz.

Kat. A – 1. Pavel Dvořák, 2. Vít Otevřel, 3. Zdeněk Krejčí
 Kat. B – 1. Ondřej Horák, 2. Martin Biolík, 3. Kamil Kruml
 Kat. C – 1. Jaroslav Martinek, 2. Janusz Magiera, 3. Milan Žůrek
 Kat. D – 1. Ladislav Špacír, 2. Bohuš Barbořák, 3. Ladislav Vykoukal
 Kat. E – 1. Pavel Podešva, 2. Pavel Jašek, 3. Jan Vodička
 Kat. F – 1. Jana Matějčíková, 2. Ilona Nagyová, 3. Jitka Dvořáková
 Kat. G – 1. Irena Ambrožová, 2. Simona Grulichová
 Kat. H – 1. Eva Dvořáková

Karel Stržínek, Foto: Jakub Vala

dTest

Sušené houby v suchu

Přestože jsou Češi národem houbařů, patří sušené hříby, lišky, Jidášovo ucho či shiitake ke stálému sortimentu obchodů. V rámci nejnovějšího testu prověřil dTest kvalitu tohoto zboží a přítomnost nežádoucích látek. Společně s produkty z obchodů otestovala spotřebitelská organizace i tři vzorky domácích sušených hub. Očekávání, že houby představují koktejl pesticidů a těžkých kovů, se zcela nepotvrdila.

Obliba hub je v Česku velká. Nepřekvapí proto, že obchody a e-shopy je nabízejí v sušené podobě běžně. Na trhu se dají sehnat lesní houby společně s cizokrajnými odrůdami. dTest otestoval celkem deset druhů sušených hub, pět druhů tvořily lesní houby typické pro oblast Česka a dalších pět hubou používané v asijské kuchyni. Pro zajímavost byly do testu přidány tři vzorky podomácku usušených hub z Lužických hor, Pošumaví a Liberecka. „Zjišťovali jsme, zda jsou houby dostatečně vysušené a neukrývají plísně či jejich jedovaté produkty – mykotoxiny. Dále nás zajímalo, nakolik se v houbách objevují zdraví škodlivé těžké kovy. U hub nabízených komerčně jsme se pídili po pesticidech či oxidu siřičitém, kterým se někdy houby ošetřují proti tmavnutí,“ upřesňuje průběh testu Hana Hoffmannová, šéfredaktorka časopisu dTest.

Sušení je oblíbený způsob konzervace hub. V průběhu sušicího procesu se z nich odpaří 80 až 90 % vody, o stejný podíl se sníží i jejich hmotnost. Baleným sušeným houbám, které lze zakoupit v obchodě, vyhláška předepisuje maximálně 12% vlhkost. Z pohledu vlhkosti neměly testované houby problém, byť dvojce Jidášova ucha (Golden Turtle Brand Black Fungus a Holoubek & pravníci Černá houba) se do limitu vešla jen těsně.

Přítomnost plísní se vyhodnocovala podle počtu nalezených kolonií tvořících jednotek. Čím více jejich bylo, tím nižší dostaly výrobky známku. „Nejlépe si vedly houby Holoubek & pravníci Hřib smrkový, kde jsme v jednom gramu objevili řádově jen desítky těchto kolonií. Uspokojivé známky si odnesly houby Metro Chef Lesní směs z Makra

a Holoubek & pravníci Černá houba,“ říká Hana Hoffmannová a dodává: „Tato část testu obecně dopadla dobře, neobjevili jsme žádné toxinogenní plísně, které mají schopnost vytvářet jedovaté látky, a ani mykotoxiny, které v potravinách přetrvávají i poté, co je samotná plíseň zničena.“

Zajímavější zjištění přinesla část testu věnovaná přítomnosti těžkých kovů. Prověřovala se přítomnost arzenu, kadmia, olova, rtuti, mědi a chromu. Naměřené hodnoty se pak posuzovaly podle dnes již neplatné vyhlášky č. 298/1997 Sb., která stanovovala limity pro jednotlivé těžké kovy v houbách. Dnes již limity platí pouze pro vybrané druhy čerstvě pěstovaných hub a týkají se jen olova a kadmia. Dobrou známku v testu získaly pouze dva produkty. Více než polovina testovaných produktů neuspěla zejména proto, že se alespoň jeden ze sledovaných prvků blížil přípustnému limitu v rámci vyhlášky. Těto části testu byly podrobeny i podomácku usušené houby. A výsledek? Problém činil zejména obsah kadmia. Vzorek z Lužických hor přesahoval někdejší vyhláškový limit téměř o 100 % a vzorky z Pošumaví a Liberecka byly na 3/4 limitu.

Pokud šlo o přítomnost pesticidů, zde byla situace složitější. Pro jednotlivé pesticidní látky existují zákonné limity, ty se ale vztahují na ovoce a zeleninu. „U hub je maximální povolené množství pesticidů stanoveno jen pro čerstvé houby. Zjištěné hodnoty jsme proto přepočítávali a zohledňovali, zdali se jednalo o houby lesní, nebo pěstované,“ upřesňuje Hana Hoffmannová. Téměř ve všech vzorcích bylo nalezeno zbytkové množství pesticidů. Výjimkou byly shiitake značky Holoubek & pravníci, které neobsahovaly žádné z prověřovaných látek. Naopak u produktu Makro/Metro Chef Lesní směs bylo naměřeno množství přesahující maximální limit i po zohlednění nejistoty měření.

Závěr laboratorního testu patřil ověření přítomnosti oxidu siřičitého, alergenů, který se musí výrazně uvádět na obalech potravin. Jde zároveň o antioxidant, kterým se ošetřují potraviny, aby se zabránilo jejich tmavnutí a šíření mikroorganismů. Mezi testovanými houbami byly dvojce (České houby Asijská směs a Diamond Shiitake), které ve složení oxid siřičitý zmiňovaly. Analýzy však v sušených houbách jeho přítomnost neprokázaly.

Alexandr Kuchař, dTest

Z kapsáře tety Květy

Věci se samy přemísťují

Možná jsem roztržitá, možná mám zvláštní schopnosti kouzelníka Copperfielda. Jistě ovšem je, že v mém okolí nějak divně mizí věci. Samy. A objevují se tam, kde bych je vůbec nečekala. Pak je najdu na nejrůznějších místech, někdy mě to docela pobaví. V košíčku se šitím, u právě koupených rohlíků na lince, dokonce mezi kořením. Po desetiminutovém pátrání jsem dnes našla pytel s odpadky, už na mě čekal vedle nákupní tašky, vykukoval a měl radost ze své hry na schovávanou.

Když postrádám peněženku, slyším, že tu nabíječku už našli a proč dávám věci do předsíňové skříně. Už jsem došla k tomu, že já nemám vlastně vůbec radost z nalezení, spíš mě vzteká moje „nepaměť“.

Na vstupních dveřích mám tříkrálový nápis K+M+B, dávám tedy bedlivě pozor na klíče, mobil a brýle. Stejně se věci ztrácejí a já vymýšlím katastrofické scénáře. Asi jako ta rodina, když cestou na letiště syn prohodil: „Ještě jsme s sebou měli vzít klavír, protože na něm leží naše letenky.“

Taky jsem se dočetla, že počasí ovlivňuje naši paměť. To je teď aktuální, podzim je tu a psychologové vědí, že nálada spojená s počasím na ni má vliv. Využili toho vědět, kteří požádali zákazníky u stánku s novinami, aby si zapamatovali co nejvíce předmětů. Na pultě byly rozmístěny hračky, pokladničky, autíčko, prasátko, popelník, fotoalbum a po opuštění prodejny měli lidé napsat co nejvíce věcí. Za krásného jasného počasí vyplnili dotazník o náladě a vzpomněli si na většinu předmětů. V deštivý den přiznali špatnou náladu a vzpomněli si na třetinu položek.

U mě to asi lepší nebude. Při hledání jedné věci dokážu ztratit tu druhou, už nalezenou a během toho zapomenout, pro co jsem šla. Stojím a dýchám u kredence. Teď právě doporučuji pravidlo tři R – rouška, ruce, rozum. Pamatujme, že máme doma takové trpaslíky, oni vlezou do všeho a taky se množí. Chtěla jsem psát paměti, ale já si nic nepamatuju...

Si

ZDENĚK
izer NA PLNÝ COOLE

ZMĚNA TERMÍNU
na 11. 3. 2021

Courpoint
www.zdenek-izer.cz

MĚSTSKÉ DIVADLO Rýmařov
19.11.2020 v 19:00
249 Kč
Vstupenky v IC Rýmařov nebo na místě v pokladně divadla.

MOP MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC COVID-19 V DOBĚ TRVÁNÍ KORONAKRIZE

Co je MOP?
Jedná se o rychlou pomoc v nouzi na úhradu nezbytných nutných nákladů na živobytí. **V době mimořádných opatření se nepříhlíží k majetku, ale pouze ke stavu účtu žadatele a společně posuzovaných osob.**

Na co lze MOP poskytnout?
Na základní životní potřeby, např. jídlo, nájem (hypotéku), energie, osázení, hygienické potřeby, výdaje za internet či telefon.

Na co nelze MOP poskytnout?
Na dluhy, léky, leasing nebo náklady spojené s podnikáním.

Kdo může žádat?
Kdokoli, kdo se kvůli epidemii COVID-19 dostal do finančních problémů a má potíže s úhradou základních výdajů.

Kde požádat o MOP?
Na vašem úřadu práce. Žádost lze zaslat poštou, datovou schránkou nebo e-mailem i bez elektronického podpisu. Žádost je možné také vložit do boxu u vchodu na vašem ÚP.

Kdy požádat?
Požádejte co nejdříve, hned v daném měsíci, kdy jste se dostali do potíží a chybí vám peníze na úhradu nezbytných výdajů.

Co je třeba předložit?
Nejčastěji se dodává výpis z účtu a nájemní smlouva. Veškeré informace, nutné doklady a návody k vyplnění jsou na webu MPSV a ÚP.

Jak můžu celý proces urychlit?
Nejvíce zdržuje nedoložení potřebných dokumentů, vše si tedy předem přichystejte (doklady k bydlení, výpis z účtu). ÚP potřebuje vidět vaše aktuální výdaje a příjmy, aby situaci zhodnotil a na nutné výdaje vám peníze doplatil. Důležité je také zvedat telefon začínající 950 (ÚP), a sledovat mail, kdyby bylo třeba něco doplnit. Peníze pak můžete mít během několika dní.

Jakým způsobem je MOP vyplacena?
Dávku posílá Úřad práce ČR žadateli na účet, případně poštovní poukázkou.

www.mpsv.cz/mop | www.uradprace.cz
Aktuální k 19. 10. 2020

JAK VYJDE

Další číslo
RÝMAŘOVSKÉHO HORIZONTU
bude v prodeji od **27. 11. 2020**
Uzávěrka pro vydání
je v pátek 18. 11. 2020 do 12 hodin

Těšíme se na vaše příspěvky!

RÝ

Vydavatel: Město Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 100, http://www.rymarov.cz.
Periodický tisk územního samosprávného celku.

Uzávěrka dne: 21. 10. 2020. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. Redakce: Jana Strnadlová. **Redakční rada:** Ing. Lenka Vavříčková, Mgr. Zdenka Přikrylová, Mgr. Vladimír Stanzel, Marcela Pavlová, Ladislav Žilka. **Adresa redakce:** náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 164, mobil: 732 102 489, e-mail: rymarovsky.horizont@rymarov.cz. **Vyšlo dne: 30. 10. 2020. Příští číslo vyjde 27. 11. 2020. Uzavěrka bude 18. 11. 2020. Grafická úprava novin:** Tiskárna APRO TISK, s. r. o., Lichnov 172, Lichnov 793 15, tel./fax: 554 230 027, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017, ISSN 1214-4517. **Cena: 15 Kč.**

NÁBYTEK Polách

Z důvodu státem
nařízeného uzavření naší prodejny
doporučujeme zákazníkům,
kteří si chtějí zakoupit zboží,
navštívit náš e-shop:

www.postelexpres.cz

kontakt: 608 758 810
555 444 639

e-mail: nabytekipolach.odbyt@seznam.cz

UŽ MÁTE PILU DOMA?

PRÁVĚ TEĎ JSOU
BENZÍNOVÉ PILY
V AKCI.

JIŽ OD 5 890 Kč

Markéta Slaměnková
Malá Morávka 213
TEL: 723 912 274
PO-PÁ 8-12 13-16:30

Podzimní prodejní akce
od 1. 9. do 30. 11. 2020

STIHL

PĚSTITELSKÁ PÁLENICE

Pavel Krestýn

Šumvald

www.palenicsumvald.cz Tel.: 608 743 544

- pálíme na nejmodernější a nejrozšířenější prověřené technologii tradičního výrobce DESTILA s prokazatelně nejvyšší výtěžností
- 2 měděné destilační kolony o objemu 150 a 350 litrů
- pálíme již od 50-ti litrů kvasu
- doba na vypálení např. 500 litrů kvasu pouze 3 hodiny
- zestažení ultrazvukem zdarma
- zajistíme dovoz Vašeho kvasu k pálení
- uskladníme Váš kvas, popřípadě zpracujeme Vaše ovoce na kvas
- změříme obsah cukrů a stupně prokvašení v kvasu
- prodáváme kvasinky a enzymy k dokonalému prokvašení kvasu (až o 15% vyšší alk. a aromat. výnos)
- příjemné posezení, čepované pivo, udírna, káva zdarma

Edice Sedmihradsko

...knihy o Slovácích z Rumunska...

Radek Ocelák:
Reemigranti

Minulost sedmihradských Slováků
a jejich poválečný příchod
z Rumunska do ČSR

*Nové vydání úspěšné knihy
s populárně-odborným výkladem
a množstvím historických fotografií.*

Sándor Mándoky:
Dopisy z Bihoru

*Román / cestopis z prostředí
Slováků v Rumunsku. Mladý
maďarský kněz přichází koncem
19. století do bihorských kopců
a nestačí se divit...*

Objednávky na e-mailu radioc@seznam.cz
nebo telefonu 732 274 773.
(popřípadě v Informačním centru Rýmařov)

Lékárna Avion

Rýmařov, Nám. Míru 3

Vaše rodinná lékárna

SE ZÁKAZNICKOU KARTOU ZÍSKÁVÁTE:

SLEVA až 100 Kč
Z DOPLATKU NA LÉKY*

A PŘI NÁKUPU VYBRANÉHO SORTIMENTU
VOLNÉHO PRODEJE NAD 500 Kč

*Sleva z doplatku je poskytována ve formě neuplatnění maximální obchodní přírůžky a vztahuje se na léky hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění

- ✓ U nás dostanete to co máte předepsáno (nezaměňujeme)
- ✓ 20% sleva na antikoncepci
- ✓ Věrnostní bodový systém
- ✓ Dovoz inkontinenčních pomůcek na území Rýmařovska zdarma
- ✓ Inzulíny bez doplatku

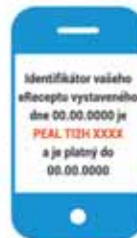
AKČNÍ PRODUKTY

NOVÁ SLUŽBA PRO VÁS!

**Rezervační systém
eReceptů!**

Rezervační systém
eReceptů na telefonním čísle
725 717 765 nebo e-mailu
avion@lekarnauhradeb.cz

Pro více informací
volejte: 725 717 765

Krok 1:

Přeošete nám z Vašeho mobilu Váš **eRecept** formou **SMS** na telefonní číslo **725 717 765** nebo **e-mailem** na **avion@lekarnauhradeb.cz**

Vzor Vaší SMS / Váš mobil

Krok 2:

Léky Vám připravíme v lékárně a budeme Vás informovat o termínu vyzvednutí na Váš mobil.

Vzor SMS lékárny / mobil lékárny

Vitamin C Retard 500 mg
30+10 tablet **ZDARMA**

Přispívá k udržení normální funkce imunitního systému. Doplněk stravy.

Běžná cena

~~89 Kč~~

Akční cena

75 Kč

Nabídka platí do vyprodání zásob.

NEJEZDĚTE DO BRUNTÁLU! ŠETŘÍME VÁM PENÍZE A ČAS

Lékárna Avion, Rýmařov

Nám. Míru 216/3, Rýmařov
Tel.: 554 219 823
E-mail: avion@lekarnauhradeb.cz

www.lekarna-avion.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Po - Pá 8.00 - 12.00 12.30 - 16.30
So ZAVŘENO
Ne ZAVŘENO

[facebook.com/Lékárna Avion](https://facebook.com/Lékárna-Avion)

15 LET KVALITNÍ PÉČE O VAŠE ZDRAVÍ